

जि.प्र.का. भक्तपुर दर्ता नं. ६२/०६३/६४

थिमी टाइम्स

THIMI TIMES WEEKLY

साप्ताहिक

स्थायी लेखा नं. ३०२८६५५२३

वर्ष १७ अङ्क ३८ ने.सं. ११४४ जेठ ३० गते बुधवार, २०८१ 12 June 2024 Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

कम्युनिस्ट आइडोलोजीमा देश चलाउने कुरा प्रियकर हुन नसक्ने !

काठमाडौं - संघीय संसदमा सबैभन्दा ठूलो दल नेपाली कांग्रेस हो । यस अघि सत्ता साभेदारको रूपमा रहेको कांग्रेस गत फागुन २१ गते नाटकीय ढंगले सत्ता समीकरणबाट बाहिरिए पछि कांग्रेस अहिले प्रमुख प्रतिपक्षीको भूमिकामा रहेको छ ।

निर्वाचन र सत्ता

गठबन्धनमा समेत सारथी बनेको नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' कांग्रेसको साथ छोडेर नेकपा एमाले तर्फ मिल्न गएपछि एकाएक सरकारबाट बाहिरिएको कांग्रेस संघ र प्रदेश सबैतिर प्रतिपक्षको भूमिकामा सीमित बन्न पुग्यो । तर गण्डकी प्रदेशमा सुरेन्द्र पाण्डेले

संसद्को विश्वास पाएर कांग्रेसबाट सरकारको नेतृत्व कायम गर्न सफल भएका छन् ।

कांग्रेस महामन्त्री गगन थापा कांग्रेस अब २०८४ सम्मै प्रतिपक्षमा बस्ने बताउँछन् । 'कांग्रेसको सरकार बनाउने र गिराउने चाहना छैन । कांग्रेस जनताका विषयलाई लिएर अगाडि बढ्छ,' महामन्त्री थापा

भन्छन्, 'सरकार र शक्तिको आडमा अदालत र संवैधानिक आयोगलाई प्रभावमा पारेर कसैले जनविरोधी काम गर्न पाइँदैन ।' कांग्रेसले भर्खरै संसदमा सहकारी संस्थामा भएको रकम अपचलनको मुद्दा उठाएको थियो । उसले सहकारी ठगी प्रकरणमा संलग्न भनिएका उपप्रधान

बाँकी पेज ७ मा

वडाको ७५ प्रतिशत बजेट पुर्वाधार विकासमा विनियोजन गरिने

भक्तपुर । मध्यपुर थिमी नगरपालिकाले वडाको कुल बजेट सिलिङको ७५ % (प्रतिशत) पुर्वाधार विकासमा बजेट विनियोजन गरि नगरपालिकामा पेश गराउने निर्णय गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/२०८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तर्जुमाको सम्बन्धमा वडाको कुल बजेट सिलिङको ७५ % (प्रतिशत) पुर्वाधार विकास तर्फ र २५ % (प्रतिशत) अन्य शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरि सोको मस्यौदा

बाँकी पेज ७ मा

सत्ता साभेदार एमाले-रास्वपा बिच दरार

काठमाडौं । सत्ता गठबन्धनमा रहेका एमाले र रास्वपाका नेताहरु बिच विवाद बढेको छ । एमाले अध्यक्ष केपी शर्माको अभिव्यक्तिलाई लिएर सत्ता गठबन्धनभित्र आरोप प्रत्यारोप शुरु भएको हो । सहकारीको रकम ठगी र अपचलन प्रकरणमा उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्री रवि लामिछानेको पक्षमा वकालत गर्दै आएका एमाले अध्यक्ष ओलीविरुद्ध सिंगो राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी बगावतमा उत्रिएको हो । रास्वपाले संस्थागत रूपमा नेकपा एमालेका अध्यक्ष ओलीको भनाइलाई लिएर प्रतिवाद गर्ने

बाँकी पेज ७ मा

नगदेशमा वः फेस्टिभल

भक्तपुर । मध्यपुर थिमी नगरपालिका वडा नं. ७ नगदेशमा दोश्रो वः फेस्टिभल र ग्रीन भेजीटेबल एक्सपो २०२४ सम्पन्न गरेको छ । नेवाःसमुदायको पर्व विशेषगरी सिथि नखःका अवसरमा बनाइने वःका परिकार सहित वः फेस्टिभल सम्पन्न भएको हो ।

मध्यपुर पर्यटन विकास समितिका अध्यक्ष रमेश

प्रजापतिले वः फेस्टिभलमा एक करोड माथिको व्यापार भएको जनाएका छन् । साथै ३० हजार भन्दा माथिको संख्यामा आन्तरिक पर्यटक भित्रिएको उनले बताए ।

मध्यपुरथिमीनगरपालिकाको सहयोगमा मध्यपुर पर्यटन विकास समितिद्वारा आयोजित उक्त फेस्टिभलमा उपत्यकाका विभिन्न स्थानमा रहेका नेवारी

बाँकी पेज ७ मा

कांग्रेसका कारण पहिचानसहितको संघियता कार्यान्वयनमा बाधा-उपेन्द्र

काठमाडौं । जनता समाजवादी पार्टी नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले नेपाली कांग्रेस आफ्नै असक्षमताका कारण थडथिलो भएको टिप्पणी गरेका छन् । जनकपुरधाममा जारी जसपा नेपालको महाधिवेशनमा अध्यक्ष यादवले राजनीतिक प्रतिवेदन पेश गर्दै कांग्रेसबारे कडा टिप्पणी गरेका छन् ।

राष्ट्रिय महाधिवेशनको बन्द सत्रमा अध्यक्ष यादवले पेश गरेको राजनीतिक प्रतिवेदनमा कांग्रेसको शासनकालमा कैयौं भ्रष्टाचारका प्रकरण भएको, पहिचानसहितको संघियता कार्यान्वयन कांग्रेसकै

बाँकी पेज ७ मा

आयोगको पञ्चवर्षीय योजनामा लैङ्गिक तथा यौनिक

काठमाडौं । राष्ट्रिय योजना आयोगले तयार गरेर मन्त्रिपरिषदले पारित गरेको १६ औं पञ्चवर्षीय योजनामा पहिलो पटक लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक लक्षित कार्यक्रम तथा योजनाहरू विस्तृत रूपमा समावेश गरिएको पाइएको छ ।

राष्ट्रिय योजना आयोगले वृहत् गृहकार्य गरेर राष्ट्रिय तथा स्थानीय स्तरमा भएको छलफल गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक समुदायलाई समेत समावेश गरेको पाइएको छ । पहिलो संविधान सभा सदस्य एवं मायाको पहिचान नेपालका कार्यकारी निर्देशक सुनिलबानु पन्तले १६ औं पञ्चवर्षीय

राष्ट्रिय योजनामा समेटिएका लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक समुदायका कार्यक्रमहरूले यो समुदायको सबै आवश्यकता तथा हक अधिकारहरू पुरा गर्न नसके पनि प्रभावकारी ढङ्गले लागू भएमा केही राहत दिने विश्वास व्यक्त गरेका छन् । 'म आफैँलाई लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक विज्ञको रूपमा योजना आयोगले बोलाइ १६ औं योजनामा योगदान गर्न पाएकोमा साह्रै खुसी लागेको छ,'पन्तले निकालेको विज्ञप्तिमा लेखिएको छ,'नेपालभर रहेका सम्पूर्ण लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक समुदाय आधारित संघसंस्थाहरूले यो १६ औं राष्ट्रिय योजनामा आ

आफ्नो क्षेत्रबाट गर्नु भएको योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गरेको छु ।'

पञ्चवर्षीय योजनामा लेखिएका कार्यक्रमहरूलाई व्यवहारमा लागू गर्नका लागि स्रोत साधन उपलब्ध गराउन र यो समुदायलाई प्राथमिकतामा राखी योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न पन्तले सरकार, दातृ निकाय, संयुक्त राष्ट्र सङ्घ लगायत सबै साभेदारहरूसँग माग गरेका छन् ।

१६ औं योजनामा समेटिएका विषयहरू निम्न लिखित छन् :

संरचनागत रूपान्तरणका

बाँकी पेज २ मा

कर्मचारी आवश्यकता सम्बन्धी सूचना

१. कर्जा अधिकृत :- संख्या - १ जना
शैक्षिक योग्यता : स्नातक /१०+२ पास वा गरेको र कम्प्युटर सम्बन्धी ज्ञान भएको !
२. बजार प्रतिनिधि :- संख्या - केही
शैक्षिक योग्यता : १०+२/एसईई पास भएको र कम्प्युटर सम्बन्धी ज्ञान भएको !
- तलब स्केल तथा सेवा सुविधा :- संस्थाको नियमानुसार आपसी समझदारीमा तय गरिने इच्छुक नेपाली नागरिकले आफ्नो बायोडाटा र पासपोर्ट साइजको फोटो सहित कार्यालय समय भित्र संस्थामा आएर आवेदन दिन सक्नु हुनेछ ।
- नोट:- अनुभवीलाई विशेष ग्राह्यता दिनेछ ।

"उज्ज्वल भविष्यको लागि, सुनिश्चित बचत समयमै बचत गरौं, भविष्य उज्ज्वल बनाऔं"

किसान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

म.थि.न.पा.-४, दुईपोखरी,
फोन नं.: ६६३१०७१

आयोगको...

प्रमुख क्षेत्रमा लैङ्गिक समानता, सामाजिक न्याय र समावेशी समाज लेखिएको छ। श्रम व्यवस्थापन सुधार गर्ने भनिएको छ। जसमा श्रम बजारमा रहेका लैङ्गिक विभेद र असमानता हटाई श्रम सुशासन कायम गर्ने उल्लेख छ।

वालविवाह, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यकको जबर जस्ती विवाहलाई प्रश्रय दिने सामाजिक संरचना, मूल्य मान्यता तथा सोको अन्त्य गर्ने योजनाले लक्ष्य राखेको छ।

लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यकको पहिचान तथा वर्गीकरणलाई वस्तुगत बनाउनु, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक तथ्याङ्क सम्बन्धी खण्डीकृत तथ्यांकसहितको एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली संस्थागत गर्न नसक्दा अत्यावश्यक वर्ग समूह कम समेटिने अवस्थाको अन्त्य गर्ने लक्ष्य १६ औं पञ्चवर्षीय योजनाले राखेको छ।

दिगो विकास लक्ष्यमा कसैलाई पछाडि नछोडौं भन्ने सोच कार्यान्वयन गर्ने गरी राज्यका सबै तह र विषयगत क्षेत्रले महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यकलगायत सीमान्तकृत, वञ्चितिकरणमा परेका र विशेष संरक्षणको आवश्यकता रहेका वर्ग र समुदायको सरोकारलाई क्षेत्रगत, नीति, कानून, योजना, कार्यक्रम तथा संस्थागत संरचनामा विशेष प्राथमिकताका साथ आन्तरिकीकरण, मुलप्रवाहीकरण तथा स्थानीयकरण गर्ने भनिएको छ।

स श त ० ी क र ण ा , समावेशीकरण र परिचालनका

आधार कार्यक्रमलाई स्थानीय तहको नीति तथा प्राथमिकतासँगको आबद्धता, सामनेजस्यता र परिपूरकताका आधारमा कार्यान्वयन गर्ने रूपान्तरणकारी रणनीति १६ औं योजनाले लिएको छ।

जनसाङ्ख्यिक अनुपात र क्षमताका आधारमा राज्यका सबै तह र अङ्गमा समानुपातिक समावेशीकरणको रणनीति अवलम्बन र विकासका हरेक प्रक्रियामा लैङ्गिक सशक्तीकरण, अपाङ्गता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति अवलम्बन गर्ने लक्षित वर्ग र समुदायको पहिचान, उनीहरूको विकासको रणनीति र स्रोत तथा साधनमा पहुँच साथै दिगोपना सुनिश्चित हुनेगरी चरणबद्धरूपमा सशक्तीकरणका पूर्ण प्याकेजको व्यवस्था गर्ने भनिएको छ।

लक्षित वर्ग, समुदाय र लिङ्गको लागि नीति, योजना, कार्यक्रम तथा क्रियाकलाप लगायतको तर्जुमा, प्राथमिकीकरण, कार्यान्वयन अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालाको आवश्यकता, माग, नेतृत्व र सहभागिता सुनिश्चित गर्ने भनिएको छ।

अन्तर प्रदेश तथा अन्तर स्थानीय तह सन्तुलित एवं समावेशी विकास कायम हुने गरी लक्षित वर्ग, समुदाय, लिङ्ग र सरोकारवालाको नेतृत्व तथा क्षमता विकास गर्ने भनिएको छ।

नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा जीवन चक्रमा आधारित बहुक्षेत्रिय तथा बहुपक्षीय अवधारण अवलम्बन गर्दै हरेक व्यक्तिलाई सम्मानपूर्वक जीवनयापनको वातावरण सुनिश्चित गर्ने, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक लगायतका

विशिष्ट आवश्यकता भएका वर्ग समुदायको सशक्तीकरण एवं परिचालनमा प्रविधिको पहुँच, उपलब्धता एवं उपयोग अभिवृद्धि गर्ने, अनुचित प्रयोगबाट उत्पन्न हुन सक्ने जोखिम तथा हिंसाको पूर्वानुमान गरी आवश्यक सुरक्षाका उपायहरू अवलम्बन गर्ने भनिएको छ।

लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक लगायतका लक्षित वर्ग समुदायको नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई यथार्थपरक बनाउन लक्षित वर्ग समुदायको पहिचानका आधार, मापदण्ड, सूचक निर्धारण गरी विविध पक्षहरू समेटिएको खण्डीकृत तथ्याङ्क प्राप्त हुने एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली विकास गर्ने, लक्षित समूहको उत्थान र विकासको लागि स्थापित संवैधानिक आयोगहरूलाई अनुसन्धानमूलक र जागरणको लागि स्रोत साधन सम्पन्न बनाउने भनिएको छ।

यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसङ्ख्यकको न्याय प्रणालीमा सुधार गर्ने भनिएको छ। घरेलु हिंसा लगायत सबै प्रकारका हिंसा, विभेद, शोषण तथा मानव बेचबिखन, गैरकानुनी ओसारपसार, यौन दुर्व्यवहार, बालबालिका, किशोर किशोरी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, ज्येष्ठ नागरिक लगायतका सवालमा सरल, सुलभ र द्रुत सेवा पद्धतिद्वारा न्यायमा पहुँच तथा न्यायिक निरूपण गर्ने गरी न्याय प्रणालीमा आवश्यक सुधार गर्ने, स्थानीय न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै न्यायिक निरूपण प्रणालीलाई पीडित मैत्री बनाउने भनिएको छ।

जनसाङ्ख्यिक अनुपात र आर्थिक सामाजिक तथा मानव विकासको अवस्थामा कमजोर

रहेका खास जाति, वर्ग र समुदायलाई सकारात्मक विभेदको नीति अङ्गीकार गर्दै सार्वजनिक सेवा प्रवाह र रोजगारीको लागि आरक्षणमा प्राथमिकता दिने भनिएको छ।

अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रणालीमा आबद्धता गर्ने, लैङ्गिक अल्पसङ्ख्यक समुदायको नागरिकता प्राप्ति प्रक्रियामा सहजीकरण र एकरूपता कायम गर्ने योजनामा उल्लेख गरिएको छ। यौनिक अल्पसंख्यकसम्बन्धी सचेतना तथा सशक्तीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने भनिएको छ।

लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक तथा अन्य लक्षित वर्ग समुदायका सदस्यहरूले सञ्चालन गरेका घरेलु, साना तथा लघु उद्यमहरूबाट योगदानका आधारमा नमुना उद्यमी प्रवर्द्धन गर्ने भनिएको छ। सार्वजनिक स्थल, सार्वजनिक सेवा प्रवाहका कार्यालय तथा अन्य पूर्वाधार, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक मैत्री हुने गरी सर्वव्यापी ढाँचामा आधारित बनाउने भनिएको छ। प्रत्येक पालिकामा मनोसामाजिक परामर्शदाताको अनिवार्यरूपमा प्रबन्ध गर्ने, प्रत्येक पालिकामा महिला, लक्षित वर्ग तथा समुदायको लागि सुरक्षित आश्रयस्थलको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने भनिएको छ।

गैरसरकारी संस्थाहरूको आचारसंहिता निर्माण गरी लागु गर्ने, सबै तहका सरकारमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको अनुपात ४० प्रतिशतबाट ५० प्रतिशत पुर्‍याउने भनिएको छ।

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार ऐन संशोधन जरुरी : मन्त्री चौधरी

काठमाडौं । महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्री भगवती चौधरीले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन-२०६४ छिट्टै संशोधन गरेर कार्यान्वयन गर्न जरुरी रहेको बताएको छ ।

महिला कानून र विकास मञ्च (एफडब्ल्यूएलडी)ले नेपालले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्बन्धी उपलेख (पार्लेमो) प्रोटोकल अनुमोदन गरेको चौथो वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा पार्लेमो प्रोटोकलको कार्यान्वयन सन्दर्भमा मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्बन्धमा भएका पहलहरू सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री चौधरीले त्यस्तो बताएको हो ।

नेपालले पार्लेमो प्रोटोकलमा हस्ताक्षर गरिसकेपछि अहिले कानून निर्माणको चरणमा रहेको बताउँदै मन्त्री चौधरीले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन -२०६४ संशोधन गर्न प्रक्रिया अगाडि बढेको जानकारी दिए । ‘मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन-२०६४ संशोधन गर्न सिफारिस गरिएको छ । त्यसलाई प्रक्रिया पुरा गरेर छिट्टै ऐन जारी गछौं । ऐन छिट्टै ल्याउन थप सक्रिय भएर काम गछौं’, मन्त्री

चौधरीले भने, ‘अहिले राय लिनका निम्ति मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण ऐन-२०६४ कानून मन्त्रालयमा गएको छ । हामीले त्यसलाई फलोअप गर्दै आएका छौं । कानूनबाट अगाडि बढेपछि अर्थ मन्त्रालयको राय लिएर ऐन संशोधनका लागि छिट्टै अगाडि बढ्छु ।’

नेपालले सन् २०२० जून १६ मा पार्लेमो प्रोटोकलमा हस्ताक्षर गरेको थियो । सम्बन्धित मन्त्रालयसँगको समन्वयमा ऐन, कानून संशोधनको प्रक्रिया अगाडि बढ्ने बताउँदै उनले पार्लेमो प्रोटोकल अनुमोदन गरिसकेपछि ९ वटा कानूनहरू बनाउनुपर्ने बताए । त्यसमध्ये पनि प्रमुख कानून नै मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी नै भएकोले ऐन संशोधन प्रक्रियालाई छिट्टै अगाडि बढाइने जानकारी दिए ।

विशेषगरी खाडी मुलुकका केही देशमा यो समस्या बढी रहेको भन्दै ती देशमा राज्यले प्रहरी डेस्क स्थापना गर्न सकेमा मानव बेचबिखन नियन्त्रण गर्न सहज हुने समेत बताए ।

मन्त्री चौधरीले वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी थुप्रै ऐन, कानूनहरू रहेको र त्यसमा काम पनि भइरहेका बताए । मानव

बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण गर्न कडा निगरानी, कडा कानून, कडा विल पावर हुनुपर्ने बताए ।’

धर्मपुत्र, पुत्री बनाएर पनि मानव बेचबिखन गर्ने गरिएको र त्यससम्बन्धी उजुरी पनि आएको बताउँदै तस्करहरू पक्राउ गर्न प्रमाणहरूको कमी रहेको कुरा अनुसन्धानमा संलग्न निकायले बताउँदै आएकोले काम गर्न राज्य तथा अन्य संघसंस्थाहरू एक भएर लाग्नुपर्ने बताए ।

यससम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने भन्दै उनले प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारलाई पनि बढी सक्रिय बनाउनुपर्ने बताए । पीडितलाई थप आघात नपर्ने गरी उजुरी लिएर कारवाही अगाडि बढाउनुपर्ने भन्दै मन्त्री चौधरीले विदेशबाट गर्भवती भएर आइसकेपछि उनीहरूको संरक्षण तथा भरण पोषण कसले गर्ने भन्ने समस्या रहेको भन्दै ती कुराको पनि सम्बोधन गर्ने गरी काम गर्नुपर्ने बताए ।

कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि प्रतिनिधि सभा महिला तथा सामाजिक समितिका सभापति किरणकुमार साहले मानव बेचबिखन विरुद्धको लडाइँ सबैको भएको भन्दै मानव बेचबिखनको अन्त्य गर्नका निम्ति सबैले सहकार्य गरेर काम गर्नुपर्ने बताए ।

यसैगरी कार्यक्रममा प्रस्तुति दिँदै मानव बेचबिखन अनुसन्धान व्युरोका प्रमुख उपरीक्षक गौतम मिश्रले धेरै जसो फर्केर आएका व्यक्तिहरू कारवाहीको गराउन भन्दा पनि आफ्नो पैसा फिर्ता पाउनतिर लागिरहेकाले तस्करहरू कारवाहीको दायरामा आउन नसकेको बताउनुभयो । बैङ्किङ च्यानलबाट रकम भुक्तानी नगर्ने भएको कारणले कारवाही प्रक्रियामा जटिलता थपिएको उनको भनाई थियो ।

मञ्चका अध्यक्ष गीता अर्यालको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा अधिवक्ता मिरा ढुङ्गानाले कार्यक्रमबारे जानकारी दिएको थियो भने विनोदचन्द्र देवकोटाले कार्यक्रमको सहजीकरण गरेको थियो ।

मानव जीवनलाई सहयोग गर्न सक्ने ७ ग्रह फेला

एजेन्सी । युरोपेली अन्तरिक्ष एजेन्सीका वैज्ञानिकहरूले युक्लिड स्पेस टेलिस्कोप मार्फत सात नयाँ ‘अवडा’ ग्रहहरू पत्ता लगाएको दावी गरेका छन् । यी ग्रहहरू हाम्रो पृथ्वी जस्तै सूर्यको वरिपरि घुम्दैनन् । तिनीहरू ब्रह्माण्डमा यहाँ र त्यहाँ स्वतन्त्र रूपमा तैरिरहेका छन् । तिनीहरूमा दिन कहिल्यै हुँदैन, वर्षभरि अन्धकार हुन्छ अर्थात् रात हुन्छ । यस्तो अवस्थामा यी ग्रहहरूमा अन्धकार भए पनि यहाँ जीवनको सम्भावना व्यक्त गरिएको छ । यसले त्यस्ता संसारका रहस्यहरूमा प्रकाश पार्न सक्छ, जहाँ जीवन पहिले नै अवस्थित हुन सक्छ । यी ग्रहहरू पृथ्वीबाट १५०० प्रकाश वर्ष टाढा छन् ।

वैज्ञानिकहरूले भनेका छन् कि यी ‘बटोरे’ ग्रहहरू अन्तरिक्षमा पृथक भए पनि यहाँ जीवन सम्भव हुनसक्छ वा तिनीहरू यहाँ पहिले देखि नै अस्तित्वमा छन्, अर्थात् त्यहाँ जीवन रहेको हुनसक्ने सम्भावना पनि हुनसक्छ । अन्वेषकहरूका अनुसार हाम्रो मिल्ली वेमा यस्ता ‘बटा’ दुष्ट ग्रहहरू रहेका छन् । युरोपेली अन्तरिक्ष एजेन्सीले यी सात नयाँ फ्री फ्लोटिंग ग्रहहरूमध्ये प्रत्येकको द्रव्यमान बृहस्पतिभन्दा चार गुणा रहेको बताएको छ ।

बसोबासयोग्य ‘बारा’ ग्रहहरू ?

लन्डनको क्वीन मेरी युनिभर्सिटीका खगोलविद् गेभिन कोलम्यानले ‘अवडा’ ग्रहका बारेमा कुरा गर्दै धेरै रोचक कुरा बताएका छन् । यी ग्रहहरूको बारेमा कुरा गर्दा, एक स्पेनिश खगोलशास्त्री एडुआर्डो मार्टिनले भने कि तिनीहरूको आकार हिमशैलीको माथिल्लो भाग जस्तै छ ।

एक अर्काको वरिपरि घुम्छन्

कोलम्यानले भने, ‘हामी सबै आकाशमा सूर्य देखेर हुर्केका छौं, हामी एउटा ग्रहको बारेमा सोच्न सक्दैनौं जसमा अन्तरिक्षमा तारा हुनेछ जसमा जीवन सम्भव हुनेछ । यी सबै ‘अवडा’ ग्रहहरू एकै वस्दैनन् तर बाइनरी प्रणालीमा बस्छन्, जसमा दुई ग्रहहरू एकअर्काको परिक्रमा गर्छन् ।

के धेरै आवारा ग्रहहरू छन् ?

यी ग्रहहरूमा मानव बस्न योग्य वातावरणले वाह्य जीवनको खोजीमा महत्त्वपूर्ण प्रभाव पार्न सक्छ । मार्टिनले भने, ‘हाम्रो वरपरका केही छिमेकी ग्रहहरू सायद ‘अवडा’ ग्रहहरू हुन् भन्ने विश्वास गरिन्छ, र तिनीहरूमा जीवनलाई सपोर्ट गर्ने ऊर्जा कुनै पनि ताराबाट आएको होइन ।

अन्धकारमा जीवन कसरी सम्भव छ

जसरी पृथ्वीमा जियोथर्मल भेन्टहरू छन् जसले अँध्यारो जीवनलाई फस्टाउन अनुमति दिन्छ, यी ‘वान्डर्स’हरूले यस्तै अवस्थाहरू फस्टाउने सम्भावनालाई संकेत गर्न सक्छन् । यहाँ ब्याक्टेरिया र माइक्रोबियल जीवनको प्रवर्द्धनको संभावना छ ।

गाजामा मानिसहरू यसरी मरिरहने छन् ?

एजेन्सी । हमासको नरसंहारपछि गाजा पट्टीमा सुरु भएको विनाशको रगतको खेल अझै रोकिएको छैन । वेस्ट बैकमा रहेको अकवत जबर शरणार्थी शिविरमा छापा मार्ने क्रममा इजरायली सैनिकहरूले एक १५ वर्षीय किशोरलाई गोली हानेका छन् । मिडिया रिपोर्टका अनुसार प्यालेस्टिनी किशोर नराम्नी घाइते भए पनि उनलाई डाक्टरकहाँ लान दिइएन । अन्ततः उनको मृत्यु भयो । रफाहमा स्वास्थ्य सेवा पूर्ण रूपमा ठप्प भएको छ । डब्लुएचओले रफाहमा रहेको एकमात्र सञ्चालित अलहिलाल इमिरेटस अस्पताल पनि बन्द गरिएको जनाएको छ । भीषण सशस्त्र द्वन्द्वका कारण एकातिर अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति ठप्प भएको छ भने अर्कोतर्फ राहत तथा उद्धार टोलीका सदस्यले पनि उक्त क्षेत्रमा सेवा दिन अस्वीकार गरेका छन् । यसैबीच हमासले भने जो बाइडेनको शान्ति प्रस्तावको लिखित दस्तावेज अहिलेसम्म प्राप्त नभएको बताएको छ । इजरायलले जो बाइडेनको शान्ति प्रस्तावमाथि विचार गर्न छिट्टै मन्त्रिपरिषद्को बैठक बस्ने जनाएको छ । बाइडेनले तीन बुँदे शान्ति प्रस्ताव राखेका छन् र इजरायल र हमासलाई यसलाई अपनाउन अपील गरेका छन् ।

अमेरिकी राष्ट्रपतिले गाजा पट्टीमा शान्ति स्थापनाका लागि तीन बुँदे सूत्र प्रस्तुत गरेका छन् । उनले इजरायल र हमासलाई यो प्रस्तावमा वार्ता गर्न अपिल गरेका छन् । तर, हमासले राष्ट्रपति बाइडेनको प्रस्ताव सकारात्मक रहेको बताउँदै अहिलेसम्म लिखित रूपमा नपाएको भन्दै शान्ति प्रस्तावमाथि वार्ता अगाडि बढाउने चुनौती थपिएको बताएको छ । अर्कोतर्फ इजरायलमा प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतान्याहुको समस्या बढ्दै गएको छ । जनता सडकमा उत्रिएर विरोध गरिरहेका छन् । इजरायली सरकारले हमाससँग वार्ता गरेर युद्ध रोकन र बन्धकहरूको सुरक्षित फिर्ता सुनिश्चित गर्न माग छ ।

हाफो सेवाहरू : Silk Print, स्टिकर प्रिन्ट, फोटो फ्लेक्स प्रिन्ट, १० फिट सम्मको फ्लेक्स प्रिन्ट, A3 & A4 size color प्रिन्ट

Remember us for HD Quality print

१० फिट

त्रिदेव फ्लेक्स एण्ड स्टिकर प्रिन्ट

मध्यपुर थिमि-८, दुईपोखरी, ईन्द्रयात्री मार्ग

सम्पर्क : ९८५११०२५११, ९८०८११०३११८

पुलचः शनिवार बहक अलग बारहरूमा बिहाल १०:०० बजेदेखि बेल्कन ६:०० बजे सम्म ग्राहकहरूको सेवामा रहनेछ ।

स्वर्ग खोज्न उपल्लो मुस्ताङ्ग गए पुग्छ

□ बिष्णु गिरी "निश्चल"

सिङ्गो पहाड नै मन्दिर, गुम्बा, चर्च र मस्जिद बनेर आसानसँग मिलेर बसेका छन् प्रकृतिले त कुनै धर्म, जातजाती, लिङ्ग र वर्ग बीच भेदभाव र विभेद गरेको छैन । उपल्लो मुस्ताङ्गमा दैनिक तीन देखि चार हजार खर्च गर्दा बस्न सकिने रहेछ । त्यहाँका स्थानीयले स्थानीय भाषा र पोषकको संरक्षण, एकिकृत बस्ती, सामुहिकतामा बिश्वास गरेको देख्दा मनै आन्दीत भयो ।

मैदानको बीचमा नेपाल र चीनको सीमा क्षेत्र छुट्याउने नेपालको तर्फको २०१९ मा निर्मित २४ नम्बरको एक्लो टिठलागदो फुल्चे सीमा स्तभम मात्र थियो । नेपाल तर्फको दशगजा क्षेत्र खुल्ला छ भने चीनको क्षेत्र भने तार बारले घेरिएकोले प्रवेश बन्द गरिएको छ । चीनभित्र लोभलाग्दो पूर्वाधारहरू जस्तै सीमा सुरक्षा बल, भन्सार, अध्यागमन कार्यालय र कर्मचारी आवाश भवनहरू थिए भने नेपाल तर्फ खुल्ला थियो । सुरक्ष बाहेक अरु केही देखिएन ।

त्यति धेरै गाडी चल्दासमेत पर्यटकहरू १० बर्षदेखी ९० बर्षसम्मका पर्यटकहरू पैदल यात्रा गरीरहे, लौरो र गाईडको सहारामा हिडीरहेको देख्दा मन रोमाञ्चित भयो । पृथक र मनमोहक दृष्य, जता फर्केपनी देखिने हिमाल, तालतलैया, हिमाली जिवनशैली, गुफा, गुम्बा मुस्ताङको आकर्षण हो ।

मुक्तिनाथको स्पर्स गरेपछि हामी मुस्ताङ्ग जिल्ला घरपभोङ्ग गाउँपालिकामा वितिय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रममा सहभागित जनाईयो । स्थानीय विद्यालय गाउँपालिकाका कर्मचारी गाउपालिकाका उपप्रमुख वडा अध्यक्षहरु लगायतको ४० जना जतिको सहभागितामा भएको कार्यक्रममा मैले पनि आफ्नो प्रस्तुति दिए । राकेस श्रीस् प्रदिप कडेलले पनि प्रस्तुति दिनुभयो भने पछाडि बसेर हाम्रो हरेक कार्यलाई सफल बनाउन होम थापाको लोभलाग्दो सक्रियता थियो । जुन कार्यक्रमको संयोजन गाउपालिकामा कार्यरत मित्र राजन कडेल र आशिष भण्डारीले गर्नु भएको थियो । कार्यक्रम सफल भएपछि हामीले सँगै खाना खायौ र उपल्लो मुस्ताङ कोरला नाका जाने योजना बन्यो ।

कार्यक्रमको थकान सँग हामीले सोमरस पनि पियौ । गाउँपालिकाका साथीहरुसाथमा उपल्लो मुस्ताङको यात्रा तय गरियो चार जनाको काठमाडौको यात्रा जोमसोमबाट ३ जना थप गरि ७ जनाको टोली बेलुका ५ बजेतिर उपल्लो मुस्ताको लागि हिडियो । मित्र आपिस भण्डारीले दिएको जानकारी अनुसार काली गण्डकी करिडोर (राष्ट्रिय गौरवको आयोजना) बन्ने तयारीमा छ । उपल्लो मुस्ताङ्ग जानलाई बिदेशीलाई अनुमति लिनु पर्छ र त्यसको लागि शुल्क समेत तिर्नु पर्छ तर नेपालीलाई भने नि:शुल्क यात्रा गर्न मिल्छ ।

लोमान्थाङ्ग हाम्रो लागि नितान्त नयाँ गन्तव्य थियो । बुच्काबुच्की, भीर, डाँडा, पाखा, नदीनालाका दृश्य र परिदृश्यहरू हाम्रो लागि सबै नयाँ । त्यसैले, जतिसक्दो त्यहाँको मन र माटो छान्दै खोतल्दै यात्रालाई जीवन्त र परिपक्व बनाउनु थियो । काग खोला तरेपछि अगाडि राँकियो गाडी । पहाडहरू खण्डहर मरुभूमिजस्तो देखिन्थे । कालीगण्डकी फाँट पश्चिम किनारामा दुईवटा पहाडहरूको पदीमा अवस्थित थियो एक सानो, अति सुन्दर र हरियालीले ढकमक्क तिरि गाउँ । तिरि गाउँमा खेतीपाती गरिने गराहरू विभिन्न पुस्ताका फलफुलका रूखहरूले ढकमक्क देखिन्थ्यो । त्यसपछि हामी पहाडी मरुभूमिभित्र प्रकृतिले कुँदका रङ्गीबिरङ्गी चित्रहरू खोतल्न अगाडि बढ्दै गयौँ । कालीगण्डकीले बगरको बिस्कृन सुकाइरहेकी थिईन् । पहाड होर्चिँदै थिए । प्राकृतिक दृश्यहरू हरियालीबिहीन भए तापनि शब्दले बयान गर्नै नसकिने अति नै सुन्दर देखिन्थे । बादल पनि डाँडाको चुचुरो भागतिर टाँसिएर हिउँजस्तै देखिने । सीधा अगाडि बढ्दै थियौँ, एउटा पहाड ट्याक्कै इजिप्टको पिरामिडजस्तै सुन्दर आकृति र शैलीमा ठिङ्ग अगाडि उभिएको दृश्यले मनै घुमाइदियो भीर, पाखा तथा पखेरामा बुच्काबुच्की विरुवाहरू, ढुङ्गा माटो बाहेक केही थिएन त्यहाँ । पहाडहरूमा हावा र हल्का वर्षादले निरन्तर कुँदिरहेको अलौकिक र अद्भूदको चित्रकला भन्दा कम थिएनन् प्राकृतिक पहाडमा आफै कुँदिएका आकृतिहरू । हिन्दु भएर हेर्दा देखिन्थे अनगिन्ती मन्दिर तथा मूर्तिहरूका आकृति हनुमान, राम, सिता, रावण यता बुद्ध बनेर हेर्दा त्यहाँ प्रशस्त बुद्धका गुम्बा, छोर्तेन, मानेपेमे, ध्वजापताका र ऋण्डाहरू देखिन्थे । जति अगाडि बढ्यो, त्यति जादूमयी पहाडी श्रृङ्गलाहरूले मन तथा नयनका दुईवटा नानीलाई एकटकले तानेको थियो ।

छिनछिनमा मानिसको मन, सौँचाइ र हेराई बदल्दै । कतै देखिन्थ्यो सिङ्गो पहाड नै मन्दिर, गुम्बा, चर्च र मस्जिद बनेर आसानसँग मिलेर बसेका । लान्दथ्यो, प्रकृतिले त कुनै धर्म, जातजाती, लिङ्ग र वर्ग बीच भेदभाव र विभेद गरेको छैन ।

यात्राको क्रममा कहिले दोहरी गाउँदै त कहिले रमाईलो कुराकानी गर्दै हाम्रो यात्रा अगाडि बढ्यो । मुस्ताङमै कार्यरत साथीहरु साथमा भएको र बहाँहरूले धेरै चोटी उपल्लो मुस्ताङको यात्रा गर्नु भएकोले हामीले कुनै कुराको असहजता भएन । जुन ठाउँ पुग्यो त्यसबो बर्णन बहाहरूले गरिहाल्नु हुन्थ्यो । मित्र आपिस भण्डारीले दिएको जानकारी अनुसार उपल्लो मुस्ताङ्गको वासिन्दाको मुख्य आम्दानी होटल ब्यवसाय पशुपालन तथा खेती नै रहेछ । उजाड पहाडमा पनि उवा फापर फल्दो रहेछ भण्डारीका अनुसार उपल्लो मुस्ताङ्गको होटलको लागि चाहिने सबै सामग्री पोखराबाट आउने रहेछ । हामी भिडियो फोटो

खिच्दै स्वर्गको अनुभूति गर्दै गर्दा हामी छुसाङ्ग पुगियो, जुन कालीगण्डकी र नसाङ्ग खोलाको संगम पनि थियो । कताकति डाँडाहरूमा हरियालीको जुंगारेखी देखिन थालेको थियो भने कतै त उही मरुभूमिजस्तै फुस्रा र रग्न स्वरुप । बाटोको देब्रेतिर पहाडको चुचुरातिर हिँउले बास जमाएकै थियो र पो देखिन्थ्यो सेताम्यै र सुन्दर रूपमा पहाडका टुप्पाहरू । हामी घ्याकर, समर, भेना, साङ्बोचे, घिलिङ्, जेते, घमी, चराङ्ग हुँदै लोमान्थाङ्ग पुग्यौँ ।

लोमानथाङ्ग एक अलौकिक सुन्दरता र पृथक भौगोलिकता भएको विशाल उपत्यकामित्र ठूलो पर्खालभित्र फैलिएको माटोको शहर रहेछ । जहाँ, कृषि कर्म गरिने, मानेपेमे, गुम्बा, गुफा, दरवार, प्रचिन संस्कृतिले अड्डा जमाएर बसेका रहेछन् । लोमानथाङ्ग एक अलौकिक सुन्दरता र पृथक भौगोलिकता भएको विशाल उपत्यकामित्र ठूलो पर्खालभित्र फैलिएको माटोको शहर रहेछ । जहाँ, कृषि कर्म गरिने, मानेपेमे, गुम्बा, गुफा, दरवार, प्रचिन संकृतिले अड्डा जमाएर बसेका रहेछन् । विश्वसम्पदामा सूचिकृत विशेष संरक्षित क्षेत्र रहेछ । यो साविकको लोमानथाङ्ग, छोसेर र छोन्हुप गाउँ विकास समितिहरू मिलाएर बनेको गाउँपालीका रहेछ । त्यसपछि हामी त्यहाँको पूर्व राजाको दरबार हेर्न गयौँ । चौधौँ सताब्दीमा तत्कालीन राजा आङ्देन साङ्बो विष्टको पालामा निर्माण गरिएको रहेछ । यो दरवारले करीब दुई रोपनी पाँच आना क्षेत्रफल ढाकेको रहेछ, जसमा पाँच तलामा गरी एक सय आठ कोठाहरू रहेछन् । अक्सिजनको कमीले स्वासप्रस्वासमा अ्पुयारो महशुस भयो । त्यसपछि, मैले अदुवा र लसुनको जोहो जोमसोमवाटै गरेको थिए । अदुवा र लसुन चुस्तै निरन्तर यात्रा अगाडि बढीरह्यो । स्थानीय खाना मुस्ताङ्गे आलुको तरकारी, दाल, अण्डा, टिम्पुरको छोप निकै स्वादीलो गियो । खाना पीरो र नुन चर्को पनि थिएन । खानापछि होटलवालासँग एकछिन कुराकानी गरियो । राती सुन्दा कोठाको सबै भ्याल र ढोकाहरू बन्द गर्दा अक्सिजनको अभावले स्वासप्रश्वासमा समस्या आउला भनेर भ्याल केही खुला राखेकोले खासै समस्या भएन ।

हाम्रो यात्रा निरन्तर आपिस भण्डारीले त्यहाँको वस्तु स्थतीको बारेमा जानकारी गराउँदै गर्दा यात्रा रमाईलो बन्दै गयो । बेला बेलामा साथीहरूको जोक देशको राजनीतिक आर्थिक र सामाजिक कुराहरूले थप रोमान्चित बन्दै गयो । आपिस भण्डारीले यात्राको क्रममा उपल्लो मुस्ताङ्गमा दैनिक तीन देखि चार हजार खर्च गर्दा बस्न सकिने रहेछ । त्यहाँका स्थानीयले स्थानीय भाषा र पोषकको संरक्षण, एकिकृत बस्ती, सामुहिकतामा बिश्वास गरेका बताउँदा मनै आन्दीत भयो ।

त्यहाँबाट कोरला नाका (नेपाल-चीन सीमा) तर्फ बिहान करीब ८ बजे प्रस्थान गर्‍यो । लोमानथाङ्गबाट देब्रे र दाहिने गरी दुईवटा बाटोहरू रहेछन् । देब्रेतिरको बाटो अलि सहज र छोटो भएकाले हरी दाई हामीलाई त्यहीँको बाटाबाट यात्रा शुरु गरियो । पहाड तथा डाँडाहरू खरिखुण्ड नाङ्गो र कताकति काँडेदार विरुवाका बुच्का बुच्कीहरूले ढाकेको थियो । मानव बस्ती वरिपरि भोटेपिपलकै बाहुल्यता थियो । तर मानव बस्ती पातलो थियो । अग्ला र नाङ्गा डाँडाहरूको कच्ची बाटोमा कहिले उकाली त कहिले ओराली, कहिले तेर्सो त कहिले नागवेली घुम्तिमा धुलो उडाउँदै अगाडि बढ्दै गयौँ । नेचुङ्ग

पुग्यौँ जहाँ नेपालको भन्सार, क्वारेन्टिन, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल वी.ओ.पी.को कार्यालय स्थापना भएको रहेछ । त्यहावाट नाका पुन १४ किलोमिटर रहेछ । त्यती टाढा किन भन्सार कार्यालय रोखेको होला भन्नेर मनमा जिज्ञासा आयो ।

केहिछिनमा हामी उकालो उक्लँदै जाँदा च्याङ्गका ठूलो हुल जमीनमा थुत्नो जोल्दै जीउने संघर्षमा चरिरहेको देख्यौँ निरन्तरको यात्रा पछि ४,६१० मिटरको उचाईमा अवस्थित नेपाल-चीन सीमामा पुग्यौ । यो क्षेत्र निकै नै फर्फा क्लो, समथर, सुन्दर र रमणीय थियो । हावाको बहाव निकै नै तेज थियो । केही युवा युगलहरू सारा पीडा भुलेर टिकटक, अङ्गमाल र भिडियो बनाउन व्यस्त थिए भने कोही नेपाली ऋण्डा वोकेर फोटो खिच्न व्यस्त थिए । मैदानको बीचमा नेपाल र चीनको सीमा क्षेत्र छुट्याउने नेपालको तर्फको प्रतिनिधित्व गर्दै वि.सं. २०१९ मा निर्मित २४ नम्बरको एक्लो टिठलागदो फुल्चे सीमा स्तभम मात्र थियो । नेपाल तर्फको दशगजा क्षेत्र खुल्ला छ भने चीनको क्षेत्र भने तार बारले घेरिएकोले प्रवेश बन्द गरिएको छ । चीनभित्र लोभलाग्दो पूर्वाधारहरू जस्तै सीमा सुरक्षा बल, भन्सार, अध्यागमन कार्यालय र कर्मचारी आवास भवनहरू थिए भने नेपाल तर्फ खुल्ला थियो । सुरक्षाको लागि दुई जना ससस्त्र प्रहरी बाहेक अरु केही देखिएन । नेपालतर्फ भने पूर्वाधार विकासको लागि सीमामा कुनै कार्यको छनक नै पाइएन । नेपालतर्फ त फरी तथा हिँउ परेमा ओत लाग्ने न त एक कटेरो नै छ न त स्वास्थ्य, सुरक्षा तथा भोकप्यास मेटाउने कुनै ठाउँको व्यवस्था छ । चीनले एक दिनमा एक जना मात्र जान पाउने र गाडी लैजान नदिने नियम बनाएको छ । भोला र बोरामा अटाउने सामान ल्याउने सकिने रहेछ । कोरला घुम्न आउने पर्यटक र व्यापारीका लागि छोसेरका व्यवसायीले त्रिपालको अस्थायी टहरा बनाएर चिया तथा खाजा पसल सञ्चालन गरेका छन् । चिनिपौ बजारवाट स्थानीयवासीले दैनिक उपभोग्य, मर्दिरा, फर्निचर र कपडाजन्य सामान किनेर ल्याउने गरेका छन् । हाल चीनवाट आयात मात्र भएको छ । नेपाली सामान निर्यात हुन सकेको छैन । चीनतर्फ निर्मित भवनभित्र पसलहरु छन् ।

हाम्रो टोटीले फोटो खिच्यौ भिडियो बनायौ त्यहा ब्यारगरेर बसेका नाङ्गलो पसलेसँग कुराकानी गरयौ र चिनिया केही चक्लेट किनेर रमाईलो अनुभव संगान्दै मनले विदा नर्दिँदा नर्दिदै पनि एकछिनमा नै हाम्रो त्यहाँको बसाईलाई समाप्त गर्दै फेरी फकियो । फकिने क्रममा हामी छेसर गुफा हेर्नको लागि नेचुङ्ग कटेपछि देब्रेतिरको अर्कै बाटो लाग्यौ र केही समयमानै छेसर गुफामा पुग्यौँ । गुफा त नितान्त फरक कलात्मक प्रकृतिको । गुफा पहाडभित्र खोपेर बनाइएको पाँच तलाको मजबुद, अलौलिक, अद्भूत र विचित्रको रहेछ । पाँचललाको गुफामा विशेषता भनेको भन्ध्याङ्ग बाहेक अन्य वनावट पूर्ण रूपमा पहाडकै भाग थियो । गेटमा घामको पार ताप्दै लमतन्न परेर सुतेका एक बूढले निगरानी राख्दा रहेछन् त्यो गुफा । हामी ७ जनाको लागि प्रति व्यक्ति रु. १०० का दरले टिकट लियौँ । पाँचै तलाका विभिन्न आकार प्रकारका होंचा र ध्वाँसे कोठाहरू निहुरिँदै घुम्यौ फोटो खिच्यौ । धेरैजसो कोठाहरू अन्धकार थिए, त्यसैले त्यहाँ हेर्नको लागि बत्ती वाल्न पर्ने । त्यसपछि हामी लोमान्थाङ्गतिर लाग्यौँ । कालीगण्डकीले बगरको बिस्कृन सुकाइरहेकी थिईन् । पहाड होर्चिँदै थिए । आकाश फराकिलो बन्दै थियो । बादलसँगै लाप्पा खेल्दै हाम्रो यात्रा निरन्तर चलिरहयो । हामीले जोमसोमवाट आएका साथीहरूलाई जोमसोममै छोडेर हामी म्यादीको तातोपानीमा बस्ने तयारीका साथ यात्रालाई निरन्तरता दियौ र साभ ७ बजे तिर म्यादीको तातोपानी पुग्यौ र नमस्ते गेष्ट हाउसमा बस्थ्यौ र बेलुका तातोपानीमा डुबुल्की मारयौ । यात्राको क्रममा मोटरसाईकलको यात्रा दुईदुई जना, कतिपय ठाउँमा सिंगल । त्यति धेरै गाडी चल्दासमेत पर्यटकहरु १० बर्षदेखी ९० बर्षसम्मका पर्यटकहरु पैदल यात्रा गरीरहे, लौरो र गाईडको सहारामा हिडीरहेको देख्दा मन रोमाञ्चित भयो । पृथक र मनमोहक दृष्य, जता फर्केपनी देखिने हिमाल, तालतलैया, हिमाली जिवनशैली, गुफा, गुम्बा मुस्ताङको आकर्षण हो ।

विनायकको ३५ औा वार्षिकोत्सव तथा पुरस्कार वितरण कार्यक्रम

भक्तपुर । शिक्षावाट संस्कृति अनि संस्कृतिवाट संस्कार निर्माण हुन्छ र सभ्यता निम्त्याउँछ भन्ने मूल मन्त्रलाई आत्मसाथ गर्दै शिक्षा, सभ्यता र संस्कृतिमा जोड दिँदै आएको विनायक शिक्षा निकेतन इङ्लिस स्कुलले जेष्ठ २७ गते आइतबार स्थापनाको ३५ औँ वार्षिकोत्सव, पुरस्कार वितरण तथा नव आगन्तुक विद्यार्थीहरूको सम्मानमा स्वागत कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ । विद्यालयका संस्थापक प्रिन्सिपल सुरेन्द्रविक्रम प्रजापतिको सभापतित्व तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष गणेशराम लाछीको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको उक्त कार्यक्रममा विद्यालयका सह प्रिन्सिपल प्रेमप्रसाद निरौलाले शब्दका थुङ्गाले स्वागत गरेको थियो ।

विद्यालयका शैक्षक संयोजक शैलेन्द्र भट्टराईले सञ्चालन गरेको उक्त कार्यक्रममा विद्यालय व्यवस्थापन समिति सदस्य उषा प्रजापति, अभिभावक अतिथि केदार पौडेललगायतका अतिथिहरूले विद्यालयको ३५औ वार्षिकोत्सव भव्य र सभ्य रुपमा सफल रहोस् भनी शुभकामना व्यक्त गरेको थियो । द लिजेन्ड अफ विनायक तथा विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाइएको उक्त कार्यक्रममा कक्षा ७ कि छात्रा एस्टर गुरुङ द लिजेन्ड अफ विनायक बन्न सफल भएकी थिइन् भने विद्यालयभरिबाट छनोट भई उत्कृष्ट पाँचमा पर्न सफल सम्पूर्ण विद्यार्थीहरु पुरस्कृत हुन सफल भएका थिए ।

सो कार्यक्रममा बोल्दै विद्यालयका संस्थापक प्रिन्सिपल प्रजापतिले विद्यार्थीको सर्वाङ्गिण विकास तथा गुणस्तरीय शिक्षाका लागि विद्यालयले कुनै कसर बाँकी नराखेको एवं एक विद्यार्थी एक सीपको अवधारणा अनुसार प्रगतिशील सोचका साथ रूपान्तरित शिक्षा प्रदान गरिरहेको जानकारी गराए ।

कार्यक्रममा विद्यार्थीहरूले अतिरिक्त क्रियाकलाप अन्तर्गत जिम्न्यास्टिक कराते शो प्रस्तुत गर्नुका साथै गीत संगीत र नृत्यले सबैलाई मन्त्रमुग्ध बनाएका थिए । कार्यक्रममा शैक्षिक सत्र २०८० मा गरिएका विविध क्रियाकलापहरूमा विजेता विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार तथा प्रमाणपत्र वितरण गरिएको थियो भने सम्पूर्ण अभिभावक तथा अतिथिहरूले विनायकले प्रदान गरिरहेको गुणस्तरीय व्यावहारिक र जीवन उपयोगी शिक्षाको प्रशंसा गरेका थिए ।

युवाले ज्येष्ठ नागरिक बन्छु भन्ने कुरा नभल्नु-चौधरी

कावासोती । महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्री भगवती चौधरीले आफू पनि ज्येष्ठ बन्द्यौँ भन्ने कुरा कसैले भुल्न नहुने बताएको छ । रिटर्नी माइघेन्ट नेपाल गण्डकी प्रदेशले राष्ट्रिय युवा परिषद् भक्तपुरसँगको समन्वय तथा गैँडाकोट, देवचुली, कावासोती र मध्यविन्दु नगरपालिकाको सहयोगमा वैदेशिक रोजगारमा गएका युवाहरूको घरपरिवारका दिदीबहिनीहरूको उद्यमशीलता विकासका लागि आयोजना गरेको एक महिने ब्युटिसियन तालिमको समापन कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै उनले आफ्नो आमाबुवाप्रतिको दायित्व कुनैपनि सन्तानले भुल्न नहुने बताएका हुन् । ‘ज्येष्ठ नागरिक हामी सबैको पूजनीय आमा, बुवा हुन् । तर अहिलेको अवस्थामा सन्तानले आफ्नो बुवा आमालाई बिसरि केयर होम तथा वृद्धाश्रममा लैजाने प्रवृति बढेको छ, मन्त्री चौधरीले भने, ‘त्यो कुराको अन्त्यका निम्ति सबै पालिकामा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र हुनपर्छ । त्यहाँ उनीहरू आ-आफ्नो अनुभव साटासाट गर्छन् । जसले गर्दा उनीहरूको रिफ्रेसमेन्ट हुन्छ र उसको बाँच्ने उमेर केही वृद्धि हुन सक्छ ।’

पालिका आफैँले पनि ज्येष्ठ नागरिकका लागि दिवा सेवा केन्द्रहरू निर्माण गर्न सक्ने उनको भनाई थियो । दिवा सेवा केन्द्रमा आएर ज्येष्ठ नागरिकहरू भलाकुसारी गर्दा उनीहरूको आयु पनि लामो हुने बताउँदै ‘भोली हाम्रो छोराछोरीले पनि ज्येष्ठ नागरिकलाई बचाएर के गर्ने भन्ने अवस्था नआओस् । त्यसका निम्ति हाम्रा हरेक टोलमा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र हुनुपर्छ । तर यो बजेटले केही दिवा सेवा केन्द्रका निम्ति मात्र बजेट आएको छ । हामीले जुन उद्देश्यले यो कार्यक्रम अगाडि ल्याएका थियौँ त्यसअनुसार बजेट व्यवस्थापन हुन सकेन’, मन्त्री चौधरीले भने ।

कोही सन्तान नभएकाहरूका निम्ति ज्येष्ठ नागरिक सेवा केन्द्र हुनुपर्छ भन्ने अवधारणा ल्याएको भन्दै उनले सोचेजस्तो बजेटको व्यवस्था नभए पनि केही केन्द्रहरू यो वर्ष निर्माण हुने जानकारी दिए । मन्त्री चौधरीले आफ्ना सन्तानले बुवा आमालाई वृद्धाश्रम तथा सेवा केन्द्रमा छाडेर जाने प्रवृति बढेको भन्दै उक्त कार्यको अन्त्यका निम्ति मन्त्रालयले नियमावली निर्माण गरेर १० प्रतिशत आमाबुवाका निम्ति अनिवार्य खर्च गर्ने व्यवस्था गरिएको बताए । ‘अब प्रत्येक व्यक्तिले आफ्नो कमाइको १० प्रतिशत कमाई आमा बुवाका लागि खर्च गर्नुपर्छ । उसको कमाई निजी वा सरकारी जुनसुकै क्षेत्रवाट प्राप्त भएपनि अभिभावकका निम्ति खर्च गर्नुपर्नेछ’, उनले भने, ‘ज्येष्ठ नागरिक नियमावली पहिलो संशोधन २०८१ मार्फत यो कुरा लागू हुनेछ । यो पालिकामार्फत लागू हुनेछ । भन्नेपरिषद्वाट पारित भएको छ अब छिट्टै यो नियमावली लागू हुनेछ ।’

पछिल्लो समय ब्युटिसियन पेसाले उद्यमको रूपमा विकास हुँदै गएको भन्दै मन्त्री चौधरीले वैदेशिक रोजगारमा जाँदा पनि राम्रो अवसर पाउने अवस्था रहेको बताए । विवाह, पार्टी, औपचारिक कार्यक्रम लगायत सबैजसो अवसरहरूमा मेकअप व्यवसाय अनिवार्य बन्दै गएको भन्दै महिलालाई आत्मनिर्भर बनाउन सहयोग मिलेको बताए ।

महिला सम्बन्धी अहिलेसम्म जतिपनि ऐन कानून बनेका छन् त्यसका विषयमा जानकारी नभएको भन्दै उनले ती कानूनहरूको बारेमा जानकारी दिन सबै पालिकाहरूमा वडापत्र राख्नुपर्ने, त्यस्तै कतिपय संस्कारका नाममा हुने कुरीतिजन्म गलत मान्यताहरूको अन्त्य गर्नका निम्ति हामीले अभै अभियान सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको भनाई राखे ।

नयाँ आर्थिक सर्वेक्षणको रिपोर्टले उद्यमशीलतामा २८ प्रतिशत महिला सहभागिता वृद्धि हुँदै गएको देखाएको बताए । त्यस्तै राजनीतिक सहभागिताका हिसाबले संविधानले ३३ प्रतिशत व्यवस्था गरेकाले सहभागिता वृद्धि भएपनि निर्णायक तहमा भने अभैपनि महिलाहरू पुग्न नसकेको बताए ।

थिमि टाइम्स

– छिमेकी तथा आफ्ना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

वर्ष १७ अङ्क ३८ नै.सं. ११४४ २०८१ जेठ ३० बुधबार
12 June 2024 Wednesday

सम्पादकीय

जनता र मतदाता प्रति इमानदार बन !

देशमा आएको गणतन्त्रसँगै देशमा अहिले पनि अस्थिर राजनीति कायम रहेको छ । देशको पहिलो दलको रूपमा रहेको नेपाली कांग्रेस प्रमुख प्रतिपक्षको रूपमा र तेस्रो दल सरकारको नेतृत्वमा रहेको छ । जसको कारण पनि सरकार संचालन गर्ने र प्रतिनिधि सभाको प्रमुख कार्य भनेको राज्य संभालनका लागि आवश्यक विधेयक बनाउने र सो बमोजिमको नीति नियम बनाएर लागू गर्ने दायित्वबाट प्रतिनिधि सभाका सासंदहरु आर्थिक चलखेल गर्दै आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा विकासका नाममा वजेट बाँड्न भन्दै करोडौँ रकम स्वविवेकमा खर्च गर्न पाउने गरी वजेट विनियोजित गराउने कार्यमा देशका सबै दलहरु एकमत भएर लाग्ने गरेको छ । यसरी नीतिगत भ्रष्टाचारमा सबै राजनीतिक दलको एकमत ले हरेक निर्वाचनमा नियतै भ्रष्ट भएपछि कसैको केही लाग्दैन भन्ने पुरानो कथन कथित 'संसदीय क्षेत्र पूर्वाधार विकास कार्यक्रम'का सन्दर्भमा चरितार्थ भएको छ । यस्ता कार्यक्रम न्यायोचित नभएको ठहर गरी सर्वोच्च अदालतले विनियोजित रकम खर्च गर्नबाट रोक लगाएको थियो । तर, संघ र प्रदेशका सरकार हस्ले सांसदले तजबिजमा पैसा बाँड्ने कार्यक्रमलाई रकमी शब्दावली र शैलीमा बिउँताउने तरखरमा रहेको देखिएको छ ।

देशमा अहिले तीन तहको सरकार रहेको छ , जस मध्ये दुई तहको राजनीतिक खिचातानीका कारण सरकार बनाउने र ढाल्ने खेलमा नै देशका प्रमुख राजनीतिक दल लागेको देखिएको छ । तर स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु जो प्रमुख, उपप्रमुख, वडाका अध्यक्ष र नगरका सभासदहरु जनताका प्रत्यक्ष मतबाट विजयी हुने भएका कारण केन्द्र र प्रदेशको जस्तो अस्थिरता स्थानीय तहमा देखिएको छैन र पूरा कार्यकाल ढुक्कले संचालन गर्न पाउने र भोलीका दिनमा जनता माफबाट पुन निवाचन हुनुपर्ने दवावकै कारण पनि जनप्रतिनिधिहरुले केही इमानदारी देखाउनै पर्दछ , तर प्रदेशसभा र प्रतिनिधि सभाका सदस्यहरु निर्वाचन क्षेत्र बदल्दै प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभामा पुग्न सकिने कारणले जनता र मतदाता प्रति इमानदार हुनु नपर्ने भएकोले पनि तजबिजी रकम वितरणमा नीतिगत भ्रष्टाचार हुने गरेको आम गुनासो आएको कारण पनि न्यायपालिकाबाट रोक लगाएको हो ।

विकासका सानातिना योजना स्थानीय तहको कार्यक्षेत्रमा पर्छ । त्यसमा हस्तक्षेप गर्नु संघीयताको मर्मविपरीत हुन्छ । नेपालको संविधानले सर्वोच्च अदालतको नजिरलाई कानुनसरह सबैले मान्नुपर्ने बनाएको छ । यसैले अदालतको निर्णयविपरीत गरिएको वा गर्न खोजिएको खर्च अवैध हो र कानुनविपरीत तजबिजमा रकम वितरण गर्नु अख्तियारको दुरुपयोग हो ।

यसैले यस्तो भ्रष्टाचार रोकन सर्वोच्च अदालतले आफ्नो आदेशको अवज्ञा गरेकोमा संविधानको धारा १२८ को उपधारा ९४० बमोजिम कारबाही चलाई सजाय गर्नुपर्छ । साथै, यसरी अदालतले रोकेको रकम तजबीजबाट विनियोजन गरिएकोमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले पनि कानुनबमोजिम कारबाही गर्नुपर्छ ।

तर पनि नेपालको कानुन दैवले जानून भन्ने भाष्य बर्तमानमा चर्चामा आउने गरेको छ । यसबाट पनि नेपालको सबै सबैधानिक निकायहरुलाई दलहरु कै कारण पनि कमजोर बनाउने गरिएको आकलन छ ।

● लोकराज अवस्थी

विश्वले निकै चासोका साथ हरेको भारतको लोकसभा निर्वाचनको परिणामले विभिन्न कोणबाट बहस सिर्जना गरेको छ । 'अब की बार ४०० पार'को नारा दिएको भारतीय जनता पार्टी (बीजेपी) २४० सिटमा खुम्चिनुपरेको छ । बीजेपीले नेतृत्व गरेको एनडीए गठबन्धनले नै ३०० सिट पार गर्न सकेन । भारतीय राष्ट्रिय कांग्रेसले पनि प्रचार गरेजस्तो बहुमत पुग्ने सिट ल्याउन सकेन । कांग्रेस नेतृत्वको 'इन्डिया' गठबन्धनले बीजेपीको बहुमत रोक्न सके पनि 'एनडीए'को बहुमत रोक्न सकेन । इन्डिया गठबन्धन २३४ सिटमा सीमित रह्यो । यसपटकको निर्वाचनमा भारतीय मतदाताले कसैलाई बहुमत दिएनन् ।

योपटक जनताले प्रधानमन्त्री मोदीको विपक्षमा जनमत प्रकट गरेको देखिन्छ । सन् २०१९ भारी एकल बहुमत लिएर शक्तिशाली प्रधानमन्त्री बनेका मोदी यसपालि अल्पमतका प्रधानमन्त्री बन्नुपरेको छ । बीजेपीले निकै प्रचार गरेको 'मोदी का ग्यारेन्टी'लाई जनताले पत्याएनन् । अथवा, मोदीको नीति असफल भएको देखिन्छ ।

बीजेपीले आफ्नो पार्टी, विचार सिद्धान्त र कार्यक्रमभन्दा पनि प्रधानमन्त्री मोदीका नाममा चुनाव लडेको थियो । बीजेपीको सङ्घ्य पत्रमा समेत मोदीको तस्विर राखेर 'मोदी का ग्यारेन्टी' नाममा प्रचार गरिएको थियो ।

एनडीएसँग रहेका १४ दल निर्वाचनका लागि बीजेपीसँग भए पनि राजनीतिक वैचारिक रूपमा फरक मत राख्छन् । खासगरी सत्ता समीकरणका लागि निर्णायक बनेका 'तेलुगु देशम पार्टी' (टीडीपी) तथा जनता दल (युनाइटेड) पनि गएका १० वर्षमा बीजेपी र मोदी सरकारको कट्टर आलोचक थिए । अहिले वैचारिक रूपमा यी दुवैले बीजेपीको धर्म राजनीतिसँग असहमत राख्छन् । यसरी हेर्ने हो भने मोदीको विपक्षमा लगभग ६५ प्रतिशत जनमत देखिएको छ र मोदी धर्म सिद्धान्त अल्पमत परेको छ ।

राजनीतिक वैचारिक रूपमा प्रधानमन्त्री मोदीभन्दा राहुल गान्धी वा प्रतिपक्ष सफल देखिएका छन् । विगत १० वर्षदेखि राहुल गान्धीले हिन्दु-मुस्लिम धार्मिक राजनीति, भारत-पाकिस्तान राजनीति र सरकारले लिएका नीतिका विरुद्धमा आफ्नो सङ्घर्ष गरिरहे । 'भारत जोडो न्याय यात्रा'सम्म आइपुग्दा राहुल गान्धी वैचारिक रूपमा अब्बल देखिन पुगे । उनले मोदी सरकारले लिएका नोट बन्दीदेखि जम्मु-काश्मिरमा संविधानको धारा ३७० हटाउने कार्यको विपक्षमा बोलिरहे । मणिपुर दंगादेखि सरकारले ल्याएको अग्निवीर योजनासम्मको खुलेर विरोधमा उत्रिए ।

युवा रोजगारी, सामाजिक न्याय तथा धार्मिक भेदभावलाई लिएर राहुलले संसदेखि सडकसम्म आवाज उठाए । कमजोर प्रतिपक्षका रूपमा रहेको कांग्रेसको आवाजलाई सत्ता पक्षले रोके पनि राहुलले सडकबाट अनवरत उठाइरहे । र, भारतीय जनतालाई सुसूचित गराइरहे । उनले गएका १० वर्षमा १०

हजार किलोमिटरभन्दा बढी भारतको यात्रा गरे । फरक-फरक समुदाय, पेसा व्यवसाय तथा भूगोलमा गएर आफ्नो विचार प्रवाह गर्न सफल भए ।

आफू सांसद्बाट निलम्बन हुँदा होस् या निर्वाचनको समयमा आफ्नो पार्टीको खाता बन्द हुँदा होस्, उनी कहिल्यै पनि निरास भएनन्; जनताको पक्षमा आवाज उठाउन छाडेनन्, आफ्नो विचार वा मत राख्न छाडेनन् । एकै दिन लोकसभा र राज्यसभाबाट प्रतिपक्षका ७८ सांसद निलम्बन भएपछि राहुल गान्धीले सडक चुने र उनले सबै प्रतिपक्षसँग सहकार्य अघि बढाए ।

राहुल गान्धीले भारत जोडो यात्रा र न्याय यात्रापछि चुनाव लक्षित सङ्घ्य पत्र जारी गरे । वर्तमान भारतलाई अफ्र विकसित र उन्नत बनाउन सशक्त प्रतिबद्धतासहित गठबन्धनको साझा कार्यक्रम ल्याए । युवालाई सरकारी नोकरी, अग्निवीर खारेजी, महिलाका लागि महालक्ष्मी आयोजना तथा किसानलाई राहत लगायत कार्यक्रम लागू गर्ने प्रतिबद्धता जनता सामु गरिरहे । अनि जनताले २०२४ मा राहुल नेतृत्वको गठबन्धनलाई विश्वास गरे ।

बीजेपीको हिन्दु कार्ड प्रधानमन्त्री मोदी असफल हुनुका पछाडि धेरै कारण तथा कार्य छन् । बीजेपी किन सन् २०१९ को निर्वाचनमा दाँजोमा २०२४ मा कमजोर सावित हुनुको पछाडि मुख्यतः प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले लिएको नीति तथा विचार नै प्रमुख कारण बनेको छ । हिन्दु धर्मको जगमा टिकेको बीजेपीले गएका १० वर्षमा भारत वा भारतीयले सम्भन लायक कुनै पनि काम गर्न सकेन । सत्तामा आउनुअघि र सत्तामा आएपछि राम मन्दिरको विषय मूल बनाएर राजनीति गरेको बीजेपी राम मन्दिर बनेपछि एजेन्डाहीन बन्यो ।

राम मन्दिरको निर्माणपछि सन् २०२४ को लोकसभाको निर्वाचनलाई लक्षित गरी शंकराचार्य र धार्मिक गुरुको सल्लाहविपरीत मोदीले प्राण प्रतिष्ठा गरे । मोदी नियन्त्रणमा रहेका भारतीय सञ्चार-माध्यमले निकै प्राथमिकता दिए पनि जनताले उक्त कार्यलाई मन पराएनन् । परिणामस्वरूप राम मन्दिर रहेको फैजाबाद (अयोध्या) बाट बीजेपी उम्मेदवार लल्लु सिंहले पराजय बेहोर्नुप्यो, जहाँ समाजवादी पार्टीका अवधेश प्रसादले जितेका छन्, अवधेश दलित समुदायका हुन् । यसबाट पुष्टि हुन्छ कि बीजेपीको धर्म कार्डलाई जनताले अस्वीकार गरेको पाइन्छ ।

भारतमा धर्म राजनीति बढी हुने ठुलो प्रदेश उत्तर प्रदेशमा यसपालिको लोकसभा निर्वाचनमा बीजेपीले नमिठो हार भोग्नुपरेको छ । यहाँ बीजेपीले सन् २०१९ को निर्वाचनमा ६२ सिट जितेको थियो, यसपालि केवल ३३ सिटमा खुम्चिनुपरेको छ २०१९ मा पाँच सिटमा सीमित समाजवादी पार्टी २०२४ सम्म आईपुग्दा ३७ सिट जितेको छ । यसले प्रस्ट हुन्छ कि राम मन्दिर रहेको उत्तर प्रदेशमा बीजेपीको धार्मिक राजनीति

सकिएको छ ।

यूपीमा गलत सरकारी नीति उत्तर प्रदेश (यूपी) मा बीजेपीको भारी बहुमतका साथ प्रदेश सरकार रहेको छ । मोदीपछि निकै महत्त्व पाएका योगी आदित्यनाथ यसै प्रदेशका मुख्यमन्त्री हुन् । काशी, वाराणसी, बनारस, अयोध्याजस्ता ऐतिहासिक स्थानमा विकास गर्ने नाममा सयौँका घर भत्काइयो । कैयौँ बासिन्दा घरविहीन भए । नौ सय करोडभन्दा बढी खर्च गरेर निर्माण गरिएको काशी विश्वनाथ करिडोर निर्माण गर्दा वर्षौँ पुराना पुरातात्त्विक तथा धार्मिक मठ-मन्दिर भत्काइए । जस कारण सनातनी धर्म समुदाय रिसाए । र, बीजेपी जनमत रहेको हिन्दु धार्मिक समुदायले आफ्नो विपक्षमा जाहेर गर्न पुगे ।

व्यक्तिवादी चिन्तन प्रधानमन्त्री मोदी सत्तामा आएपछि पार्टीलाई भन्दा पनि व्यक्तिलाई बढी महत्त्व दिन थालियो । मोदी नै पार्टी र सरकार भन्ने मान्यता स्थापित गरियो । मोदीकेन्द्रित भएपछि बीजेपीभित्रको संरचना निष्क्रिय बन्यो । पार्टी पनि मोदीको व्यक्तिगत विचारमा चल्न थाल्यो । मोदी सरकारमा रहेका मन्त्री छायामा परे । अथवा, पार्टी र सरकार एक व्यक्तिको छायामा रहन पुग्यो । यही समयमा पार्टीका पुराना नेताले पार्टी परित्याग गरे । र, मोदीले निर्वाचन लक्षित गरी अरु पार्टीका नेतालाई पार्टीमा ल्याएर टिकट दिने कार्य बढी गरे । जसले बीजेपीका कार्यकर्तामाथि उत्साह थपिएन ।

हुँदाहुँदा मोदीलाई भगवान्को अवतार भन्न थालियो । अफ्र राम मन्दिरको प्राण-प्रतिष्ठा गर्दा मोदीले भगवान् रामलाई डोऱ्याउँदै गरेको तस्विर अयोध्याका भित्ताभित्तामा टाँसियो । गरिबलाई दिने राहतमा, कोरोना कार्ड लगायतमा मोदीको फोटो राखियो ।

विवादास्पद अभिव्यक्ति प्रधानमन्त्री तथा बीजेपी नेताहरुले प्रतिपक्ष तथा मुस्लिम समुदाय लक्षित भ्रुटा र स्तरहीन अभिव्यक्ति बारम्बार प्रचार गर्दै आए । आईटी सेललाई प्रयोग गरेर जनतामा भ्रम छर्न भिडियो तथा प्रचार सामग्री उत्पादन गरी प्रचार गरियो । प्रधानमन्त्री मोदी आफैंले मुस्लिम समुदायलाई घुसपैठिया, बढी सन्तान जन्माउने, कोरोना फैलाउने लगायत आरोप लगाए । प्रतिपक्षी नेता राहुल गान्धीलाई पप्पु, शाहज्यादा, राजकुमार तथा सुनको चम्चाले खाना खानेजस्ता शब्द प्रयोग गरिरहे । त्यति मात्र होइन, नेहरु-गान्धीका विरुद्ध पनि विवादास्पद अभिव्यक्ति दिए । त्यसविरुद्ध पार्टी नै परिचालन गरियो । चुनावताका त कांग्रेस सरकार बनेमा महिलाको मंगलसूत्र छिन्ने, दुई भैंसी भए एक सरकारले लिने, सबैका घरमा एक्स-रे गर्ने जस्ता सस्ता र भ्रुटा अभिव्यक्ति दिन पुगे ।

आफूलाई चार सय सिट दिए संविधान परिवर्तन गर्ने कुरालाई बढी प्रचार गरियो । यसलाई भारतीय जनताले संविधान तथा लोकतन्त्रमाथिको षड्यन्त्रका रूपमा बुझे । प्रधानमन्त्रीले

अयोध्या पुगेर राम भगवान्लाई आफूले ल्याएको भन्ने दावी समेत गरे । यसरी स्तरहीन अभिव्यक्तिले प्रधानमन्त्री छवि धमिलो बन्न पुग्यो र बीजेपीमाथिको विश्वास पनि घट्यो ।

सत्ताको दुरुपयोग प्रधानमन्त्री मोदीले सन् २०१४ आफूलाई शक्तिशाली देखाउन राज्य शक्तिको प्रयोग बढी गरे । सरकारी संयन्त्र प्रयोग गरी विपक्षीलाई विभिन्न बहानामा जेल हाल्ने, घरमा छापा मार्ने र मानसिक दबाव दिने कार्य लगातार गरिरहे । निर्वाचन आयोग, नीति आयोगलगायत स्वतन्त्र संरचनालाई पनि प्रभावित बनाए ।

विपक्षी पार्टीहरुलाई फुटाउने, प्रदेश सरकार ढाल्ने र विपक्षी सांसद किनेर आफ्नो पार्टीमा सामेल गराउने जस्ता राजनीतिक वितृष्णा जन्माउने कार्य गरियो । सबैतिर सत्ताको दुरुपयोग भएपछि सरकारी कर्मचारी, व्यापारी, सञ्चार-माध्यम, राजनीतिक कार्यकर्ता तथा नागरिक समाज बोल्ल डराउने अवस्था बन्यो ।

२०२४ सम्म आइपुग्दा बीजेपीमा सामेल भएपछि मात्र सुरक्षित भइन्छ, नत्र जुनसुकै बेला जे पनि हुन्छ भन्ने जनधारणा बनेको देखियो । जसले बीजेपीलाई भोट हाल्दा सोच्न बाध्य बनायो ।

बीजेपीले बहुमत ल्याउन नसक्नुमा अरु कैयौँ कारण छन् । ती कारणलाई भारतीय जनताले नजिकबाट नियालिरहेका थिए र आफ्नो अभिमत २०२४ निर्वाचनमा प्रकट गरे ।

मोदी लगातार भारतको तेस्रोपटक प्रधानमन्त्री बने पनि पहिलेजस्तो एकल शक्तिशाली प्रधानमन्त्री बन्ने छैनन् । उनले सत्ता र सदनमा आफूसँग रहेका दलहरुलाई पनि भागबन्डा दिनुपर्नेछ । त्यति मात्रै होइन, उनले सधैं गठबन्धनका दलहरुको डर र मोलमोलाइको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । सरकार चलाउँदा अरु दलहरुको सल्लाहमा चलाउनुपर्नेछ । गठबन्धनका दलहरुले मोदी सरकारबाट विश्वासको मत भिकेमा जुनसुकै बेला सरकार ढल्ने अवस्था पाँच वर्षसम्म रहनेछ ।

अर्को कुरा, संसदिभन्न पहिलेको जस्तो कमजोर होइन कि मजबुत प्रतिपक्ष हुनेछ । संसद्वा हिजोको जस्तो बोल्नेबित्तिकै निलम्बन गर्ने र एकलै पेलेर जाने अवस्था छैन । संसद्वा प्रतिपक्षको जबर्जस्त र प्रभावकारी भूमिका रहनेछ । र, प्रतिपक्षी आवाज सधैं बलियो रूपमा रहिरहनेछ । फेरि विश्वको सबैभन्दा ठुलो लोकतान्त्रिक देश भारतमा लोकतान्त्रिक संस्कृतिको विकास हुनेछ ।

सन् २०२४ को निर्वाचन परिणामलाई राजनीतिक वैचारिक आधारलाई मात्र हेर्ने हो भने जनताले राहुल गान्धी विचारलाई समर्थन गरेका छन् । अङ्ग गणितीय हिसाबमा मोदीले जितेको देखिए पनि वैचारिक रूपमा राहुल गान्धीले जितेका छन् । 'मोदी का ग्यारेन्टी'भन्दा राहुलको ग्यारेन्टीप्रति भारतीय जनताले आफ्नो जनमत प्रकट गरेका छन् । - रातोपाटीबाट

मन्त्री तामाङद्वारा डारदिमको संरक्षण संवर्द्धन गर्न जोड

काठमाडौं । मन्त्री तामाङले नुवाकोट दुप्चेश्वर गाउँपालिका वडा नं. ४ वेतिनिस्थित ग्लान वंशको थातथलो नाम्सापुरान पुगेका हुन् । मन्त्री तामाङको आफ्नै वंशको थातथलो पुगेर नाम्सापुरानलाई पहिचानको रुपमा ग्लान सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय बनाउने उद्घोष गर्दै यो वर्षको बजेटमार्फत त्यस स्थानमा सङ्ग्रहालय बनाउन ग्लान समाजको संयोजनमा 'ग्लान उद्गमथलो डारदिम संरक्षण तथा प्रवर्द्धन केन्द्र' शिर्षकमा ९० लाख रुपैयाँ बजेटसमेत विनियोजन गरेका हुन् ।

यसैगरी बागमती जिल्ला समन्वय

समितिका अध्यक्ष एवं जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरका प्रमुख ललित ग्लानले यस ठाउँको संस्कृति जोगाउनुपर्ने बताए । थातथलो अवलोकनको क्रममा बागमती प्रदेश पूर्व सांसद ओमबहादुर ग्लानले यस थातथलोलार्इ चिनाउनका लागि मन्त्रीले बजेट विनियोजन गरेकोमा धन्यवाद दिँदै थातथलोलार्इ विसर्न नहुने बताए ।

यस्तै गाउँपालिकाका अध्यक्ष शंकरबहादुर थापाले भाषा, संस्कृति र थातथलो पहिचान गर्दै गर्दा त्यस स्थानबाट छुटेर गएका अन्य ग्लानहरूलाई थप सहजीकरणसमेत

हुने बताए । त्यस्तै पालिकाकी उपाध्यक्ष माकुरी तामाङले नेपालभरि छरिएर रहेका ग्लान समुदायले उद्गमथलोलार्इ खोजी गर्ने अभियानमा लागेकोमा खुशी व्यक्त गरिन् ।

गाउँपालिकाका पूर्व अध्यक्ष योविन्द्रसिंह तामाङका अनुसार ग्लानको थातथलोको पहिचान र पालिकाकै पर्यटनको आकर्षण र पछिल्लो पुस्तालाई थातथलो बुझाउन डम्फु पार्क र कुदाप क्याबा निर्माण गरिएको बताए । 'आउँदो वर्षमा यसै थलोमा ग्लानको सामुहिक राष्ट्रिय भेला गर्नेछु ।' उनले वचनबद्धता गरे । छरिएर रहेका ग्लानहरूलाई उद्गमथलोसम्म ल्याइपुर्‍याने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्ने बताए ।

पूर्व गाउँपालिका अध्यक्ष तामाङको पालामा बनेको कुदाप र डम्फु पार्कले ग्लान वंशको पहिचान र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको लागि आकर्षक बन्दै गएको छ । ग्लान समाज नेपालले आयोजना गरिएको थातथलो अवलोकन कार्यक्रममा मन्त्रीलगायत ग्लानहरु पुगेका हुन् । तामाङ जातिको ग्लान थरको थातथलो (बाब्सा) मा उनीहरूले कुल पूजा गर्दा कुदापमा पकवान गरेर प्रसाद खाने चलन रहेको स्थानीय ८१ बर्षिय टोकबहादुर ग्लानले जानकारी दिए ।

बाँसुरी र पछिमा प्रशिक्षार्थीले पाए प्रमाणपत्र

भक्तपुर । बागमति प्रदेशका सांसद सुरेन्द्रराज गोसाईले संस्कृति, परम्परा तथा कला समाजको हितका लागि हुनुपर्ने बताएका छन् । निओ फ्युजन बाजा समुह र नवदुर्गा धिमे खल:को बाँसुरी तथा पछिमा तालिमको प्रमाणपत्र वितरण गर्दै उनले साँस्कृतिक रुपले सचेत भएका संस्कृतिकर्मी तथा कलाहरूले राजनैतिक शिक्षाको अभावले पूर्ण रुपमा समाजको लागि काम गर्न नजानेको बताए । इतिहासका पानाबाट हेर्दा मल्लकालको पतन हुनुमा यस्तै परम्परा तथा संस्कृति रुपमा मात्र बलियो हुनु तर ती कुरालाई ज्ञानको रुपमा लिनुपर्ने उनले बताए । मानव जीवनमा संस्कृति र परम्परा जति आवश्यक छ, उति नै राजनैतिक सचेतना पनि आवश्यक रहेको उनको जोड छ ।

नवदुर्गा धिमे बाजा खल:का अध्यक्ष बालगोपाल वनमालाका अनुसार भक्तपुरमा घरघरका सदस्यहरूले बाजागाजामा निपुन्न होस् भनी तालिम दिदै आइरहेको बताए । भक्तपुरका कुनाकाप्चासम्म पनि गई तालिम दिदै आइरहेको र आवश्यक भए जुन पनि क्षेत्र तथा जिल्लामा पनि गई तालिम सञ्चालन

गर्न तयार रहेको उनले बताए । संस्कृति र परम्पराले गर्दा नै हामी जीवित रहेको र नयाँ इतिहासको पानामा नाम रचेको उनले बताए ।

अतिथि निओ फ्युजन बाजा समुहका अध्यक्ष सविन लेवाले विगतमा कम्प्युटर कक्षाले पाएको नि:शुल्क तालिमले आफु बाजामा समावेश भएको बताउँदै हाल प्रशिक्षकको रुपमा बस्न पाउदा निकै खुसि लागेको र आगामी दिनहरूमा बाजालाई आफ्नो गन्तव्यको एउटा बाटो बनाएको बताए । विगत ७ वर्षदेखि आफुले अरुलाई सिकाउँदै आइरहेको उनले जनाए । निओ फ्युजन स्कुल अफ कम्प्युटरबाट हालसम्ममा दुई सय १० जनालाई बाजा सिकिसकेको उनले सम्के ।

अतिथि ४ महिने बाँसुरी बाजा प्रशिक्षक यजु आचार्यले आफुले कलेजबाट सिकेका अहिले प्रशिक्षक रुपमा भूमिका खेल्न पाउदा खुसी भएको बताइन् । विधिवत रुपमा परम्परागत रुपमा पिढानेगु (सार्वजनिक हुने) कार्यमा आफू पहिलो पटकको अनुभवले निकै कुराको ज्ञान पाएको र उक्त ज्ञान कलेजका

कितावले सिकाउन नसकेको तर यहाँबाट सिकेको उनले सुनाइन् । तालिमलाई मर्महत बनाउन निरन्तर प्रयासको आवश्यकता रहेको उनले बताइन् ।

सभापति एवं कार्यक्रम संयोजक उमेश कर्माचार्यले आफ्नो पहिलो संयोजत्व भूमिका निर्वाह गर्दाको अनुभव र तालिमलाई व्यवस्थापन गर्न आफुले त्यति राम्रो भुमिका खेल्न नसकेता पनि तालिमले अन्तमा आएर राम्रो र सोचेको भन्दा राम्रो भएको बताए । व्यवहारिक कुरा सिक्न किताबी ज्ञानले नहुने, त्यसका लागि व्यवहारिक रुपमा जिम्मेवार भएर नै काम गर्नुपर्ने उनले बताए । तालिमलाई सार्थकता बनाउन यसको पनि एक समुह बनाई महिनाको एक दिन भए पनि निरन्तरता दिन लगाउने उनले बताए । पछिमाका प्रशिक्षक रकी त्वायनाले आफुले दाफाबाट सिकेका कुरा यहाँ संस्थामा जातगुठी पनि नछोताइकनै तालिम दिन पाउदा नयाँ कुराको अनुभव भएको बताए । कार्यक्रम निओ फ्युजन स्कुल अफ कम्प्युटरका निर्देशक बालकृष्ण वनमालाले सञ्चालन गरेका थिए ।

विभिन्न देशहरूमा पठाई दिन्छु ठगी गर्ने पक्राउ

काठमाडौं । कम्बोडिया, न्युजिल्याण्ड, फ्रान्स लगायतका देशहरूमा पठाई दिन्छु भनि ३ सय जना भन्दा बढी मानिसहरूबाट करिब १५ करोड रकम ठगी गरेको अभियोगमा ३ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेहरूमा चितवन भरतपुर महानगरपालिका-१८ घर भई हाल काठमाडौं टोखा नगरपालिका बस्ने २८ वर्षीय राज कुमार भट्ट, कास्की माछापुच्छ्रे गाउँपालिका-८ घर भई पोखरा महानगरपालिका-९ पृथ्वीचोक बस्ने २२ वर्षीय नविन विक र कास्की पोखरा महानगरपालिका-८ घर भई चितवन भरतपुर महानगरपालिका-८ बस्ने २३ वर्षीय पवन पन्त रहेका छन् ।

फेसबुक, ग्यास्केजर, ट्वाट्स, एपलगायतका सामाजिक संजालमा फेक आईडि प्रयोग गरी वैदेशिक रोजगारीमा कम्बोडिया, न्युजिल्याण्ड, फ्रान्स लगायतका देशहरूमा पठाईदिने भनि आकर्षक तलब, भत्ता सहितको विज्ञापन सार्वजनिक

गरी सम्पर्कमा आएका व्यक्तिहरूलाई ठगी गर्ने गरेको भन्ने उजुरीको आधारमा काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय भिनभवनबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई पक्राउ गरेको हो ।

घर, व्यापार, व्यवसायको कारोबार गर्ने कार्यालयमा मासिक ३० देखि ४० हजार रुपैयाँसम्म तलब हुने एकाउन्टेन्टको जागिर दिएका व्यक्तिहरूको बैंक खातामा विदेश जान सम्पर्कमा आएका मानिसहरूबाट रकम जम्मा गर्न लगाई उक्त रकमहरू चेकबाट निकाल्न लगाई राज कुमार लगायतलाई भेटेर नगदै तथा विभिन्न खाताहरूमा ट्रान्जेक्सन गर्न लगाएको प्रारम्भिक अनुसन्धानको क्रममा खुल्न आएको छ । उनीहरूले भिसा प्रोसेसिङ भइरहेको भन्दै भिसा, वर्क पर्मिट, होटल बुकिङ, पुलिस रिपोर्ट लगायतका फेक कागजातहरू देखाई टिकट र डलर साट्ने भन्दै प्रति व्यक्ति ५

लाख देखि १० लाखका दरले रकम उठाएर सम्पर्क बिहिन हुने गरेको र विगत ३/४ वर्ष देखि हालसम्म १५ करोड भन्दा बढी रकम ठगी गरेको खुल्न आएको छ ।

यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै गरी भक्तपुरको सूर्यविनायक नगरपालिकाको बालकोटबाट लाईट स्टोन देखाई ठगी गरेको अभियोगमा ३ जनालाई सोमबार प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा दोलखा भिमेश्वर नगरपालिका-६ घर भई काठमाडौं चन्द्रागिरी बस्ने ३७ वर्षीय अम्मर बहादुर तामाङ, नुवाकोट शिवपुर गाउँपालिका-३ घर भई काठमाडौं सितापाईला बस्ने ४२ वर्षीय दिल बहादुर दमाई र नुवाकोट दुप्चेश्वर नगरपालिका-५ घर भई भक्तपुर दधिकोट बस्ने ३३ वर्षीय सुनिल तामाङ रहेका छन् ।

अमर बहादुरले आफूसँग लाईट स्टोन छ भन्दै लगानी गर्नु फाईदा हुन्छ भनि पीडितलाई प्रलोभन देखाई जेठ २१ गते भक्तपुर सूर्यविनायक नगरपालिका-४ तर्खाल चौर नजिकै बोलाएर १० लाख ठगी गरेको भन्ने उजुरीको आधारमा काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय भक्तपुरबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई भक्तपुर बालकोटबाट पक्राउ गरेको हो ।

उनीहरूलाई आवश्यक कारवाहीको लागि प्रहरी वृत्त ठिमी भक्तपुरमा बुझाइएको छ ।

एआईले नै मुटु सम्बन्धी रोगको पहिचान गर्ने

काठमाडौं । हृदयघातको जोखिम पहिचान गर्न आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआई) प्रयोग गर्न सकिने वैज्ञानिकहरूले जनाएका छन् । बेलायतस्थित युनिभर्सिटी अफ लीड्सका अनुसन्धानकर्ताले हृदयघातको जोखिममा रहेका विरामीहरू पहिचान गर्न एआई प्रयोग गर्न सकिने सुझाएका हुन् ।

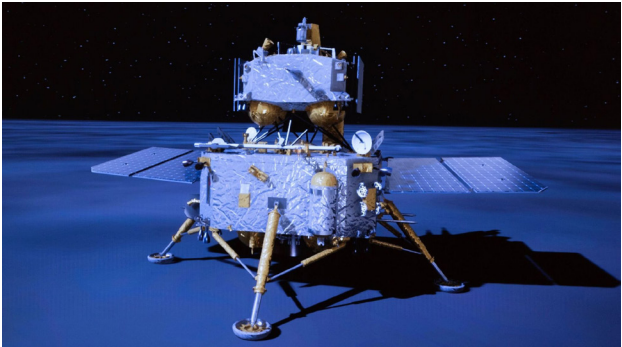
उनीहरूले दुर्घटनाअघि नै मुटुसम्बन्धी रोग पहिचान गर्न 'फाइन्ड एचएफ' नामक एल्गोरिदम समेत तयार पारेका छन् । वैज्ञानिकहरूले सो एआई एल्गोरिदमलाई तालिम दिन पाँच लाख ६५ हजार बढी बेलायती वयस्क र ताइवान नेसनल युनिभर्सिटी अस्पतालका एक लाख छ हजार विरामीको डेटाबेस प्रयोग गरेका थिए । सो एल्गोरिदमले हृदयघातका कारण पाँच वर्ष पछाडि अस्पताल भर्ना हुने विरामीमा लक्षणहरू पहिल्यै थाहा पाउन सफल भएको थियो ।

हृदयघातका लाखौं विरामीहरूको स्वास्थ्य रेकर्डको सहायताबाट वैज्ञानिकहरूले सो एल्गोरिदमको विकास गरेका हुन् । जसको सहायताबाट केही वर्षअगाडि नै रोग थाहा पाउन सकिने वैज्ञानिकहरूको दावी छ ।

सामान्यतया: मुटुले काम गर्न नसकेर आवश्यक पर्ने रगत शरीरका सबै अङ्गमा पुर्‍याउन नसक्ने अवस्थालाई हृदयघात भनिन्छ, जुन क्रमश: बढ्दो क्रममा छ ।

अब यस एल्गोरिदमलाई अझ परिष्कृत बनाएर पूर्वसूचना दिन सक्ने बनाउने वैज्ञानिकहरूले बताएका छन् । जसलाई अस्पतालमा कार्यरत डाक्टरले प्रयोग गर्न सक्ने र स्वास्थ्य जाँचका लागि आउने व्यक्तिमाथि प्रयोग गर्न सकिने अपेक्षा गरिएको छ ।

चिनियाँ यानले एआई मार्फत खिच्यो पहिलो सेल्फी

काठमाडौं । मानव निर्मित वस्तु नपुगेको चन्द्रमाको भाग अन्वेषण गर्न गएको चिनियाँ चन्द्रयान चाङ्गइ-६ ले एआईको सहायताबाट खिचेको आफ्नो सेल्फी यतिबेला चर्चामा छ । चाङ्गइ-६ मिसन अन्तर्गतको ल्यान्डर र चिनियाँ राष्ट्रिय भ्रण्डाको ऐतिहासिक तस्वीर एआई प्रयोग गरिएको पाँच किलोग्राम तौलको मिनी रोभरले हालै खिचेको हो ।

चाइना नेसनल स्पेस एडमिनिस्ट्रेसन (सीएनएसए)का अनुसार चाङ्गइ-६ चन्द्रयान गत १ जुनमा चन्द्रमाको सुदूर भागमा अवतरण गरेको थियो । अवतरणमा सफलता पाएपछि ल्यान्डरबाट उक्त रोभरलाई चन्द्र सतहमा नमूना सङ्कलन गर्न छोडिएको थियो ।

त्यसमा पनि सफलता पाएपछि चार पाङ्गे उक्त रोभरले ल्यान्डरको तस्वीर खिचेको हो । स्वचालित रूपमा काम गर्न सक्ने रोभरले ल्यान्डरको उत्कृष्ट तस्वीर खिच्न आफैँले क्यामेरा एङ्गल पनि मिलाएको बताइएको छ । यस सफलताले चन्द्र यानमा एआई प्रयोगको सम्भाव्यता बढाउने अनुमान गरिएको छ । यसका साथै चन्द्र यानमा एआई प्रयोग गरिएको यो पहिलो पटक भएको बताइएको छ । अब यो यान सङ्कलन गरेको नमूना बोकेर पृथ्वीमा फर्कने सीएनएसएले जनाएको छ । वेनचाङ अन्तरिक्ष प्रक्षेपण केन्द्रबाट तीन मार्चमा लङ मार्च-५ नामक रकेटबाट चीनले उक्त यान प्रक्षेपण गरेको थियो ।

यो चन्द्र यान 'एटकेन वेसिन' नामक चन्द्रमाको दक्षिणी भागमा अवतरण गरेको थियो । जुन भागमा हालसम्म कुनै पनि मानव निर्मित वस्तु पुगेका छैनन् । त्यस स्थानलाई चन्द्रमाको अँध्यारो भाग पनि भन्ने गरिन्छ । यदि सो भागबाट पृथ्वीमा सकुशल चट्टान र माटो ल्याउन सके चीन पहिलो देश बन्नेछ ।

यो परियोजना २००४ बाट सुरु भएको चिनियाँ चन्द्र अन्वेषण कार्यक्रम अन्तर्गत पर्छ । यसलाई 'चाङ्गइ' नामले समेत चिन्ने गरिन्छ । हालसम्म यस परियोजना अन्तर्गत चीनले पाँच ओटा यान चन्द्रयान प्रक्षेपण गरिसकेको छ ।

पहिलो पटक सन् २००७ मा चाङ्गइ-१ प्रक्षेपण गरिएको थियो । यही परियोजनाको चाङ्गइ-४ बाट चीनले सन् २०१८ मा पहिलो पटक पाइला टेकेको थियो । त्यस्तै २०२० को चाङ्गइ-५ बाट चीनले मानव इतिहासमा ४४ वर्षपछि पुन: चन्द्रमाको चट्टान पृथ्वीमा ल्याउन सफल भएको थियो ।

चाङ्गइ -६ को प्रोब तयार पार्न चीन सहित फ्रान्स, इटाली, पाकिस्तान, युरोपियन एजेन्सीका वैज्ञानिकहरू संलग्न थिए । यस मिसनअन्तर्गत सङ्कलन गरिएको नमूनाले चन्द्रमावारे थप नयाँ जानकारी प्राप्त हुने वैज्ञानिकले आशा गरेका छन् । किनकि वैज्ञानिकहरू चन्द्रमाको दक्षिण ध्रुवमा करिब चार अर्ब वर्ष पुराना चट्टान हुने बताउँछन् । यसअघि सङ्कलन गरिएका नमूनाको परीक्षण गर्दा ती २/३ अर्ब वर्ष पुरानो भएको पत्ता लागेको थियो ।

कम्युनिष्ट.....

तथा गृहमन्त्री रवि लामिछानेमाथि छानबिन गर्न संसदीय समिति माग गरेर संसद नै अवरुद्ध गरेको थियो । कांग्रेसको लगातार संसद अवरुद्ध पछि सत्तापक्ष संसदीय छानबिन समिति गठन गर्न तयार भएको थियो । एमालेका सांसद सूर्यबहादुर थापा क्षेत्रीको संयोजकत्वमा गठित सात सदस्यीय संसदीय समिति पनि बनेको छ ।

हाल संसदमा सरकारले पेश गरेको आगामी आर्थिक वर्षको बजेटको विषयमा पनि छलफल चलिराखेको छ । प्रतिपक्षले सरकारलाई खबरदारी गर्नुपर्ने विषय धेरै छन् । यतिबेला सशक्त प्रतिपक्षको भूमिका खेल्ने ‘स्पेस’ कांग्रेसलाई छ । कांग्रेस प्रवक्तासमेत रहेका प्रतिनिधिसभा सदस्य डा. प्रकाशशरण महत कांग्रेस प्रतिपक्षमा रहँदासम्म सशक्त प्रतिपक्षको भूमिका खेल्ने बताउँछन् । प्रवक्ता महतले कांग्रेस सरकार गिराउने र बनाउने खेलमा नलागेको पनि प्रष्ट्याए । ‘नेपाली कांग्रेस यतिबेला प्रतिपक्षमा छ । हामीले आफैँले सरकार ढाल्ने बारे सोचेका छैनौं,’ उनले भने, ‘सत्ता गठबन्धनको आपसी समझदारी बिग्रदाको अवस्थामा त्यो अवस्था सिर्जना होला । तर, विशेष प्रयास गरेर सरकार ढाल्ने पहलका लागि हामी अभियानमा लागेका छैनौं ।’

यसै सन्दर्भमा युवा पुस्ताका केन्द्रीय नेताहरु पनि पार्टीले सत्ताको छिनाभ्रष्टीमा भन्दा आन्तरिक संगठनात्मक व्यवस्थापनमा जोड दिनुपर्ने बताउँछन् ।

सीता थपलिया ‘उर्मिला’ अहिलेको परिस्थितिमा नेपाली कांग्रेसले प्रतिपक्षमै बसेर जनताको भावनाअनुरूप काम गर्नुपर्छ । कांग्रेसले यति धेरै राम्रा कामहरु गरेको तर काम गरेको प्रचार नै गर्न कांग्रेसले जानेन । कम्युनिस्टहरुले नगरेको कामकुरोलाई फूलबुट्टा भरेर चर्चित हुने काम गर्दछन् । कांग्रेसले गरेको काम, भएको प्रगतिलाई जनतालाई बुझाउने गरी लैजान सकेको छैन । सत्तामा पुग्दै गर्दा कांग्रेसलाई कहिले पनि शुभ भएको छैन । कांग्रेसलाई सत्ता बाहिर बस्दा नै फाफेको जस्तो मलाई लाग्छ । कांग्रेस त जहिले पनि सडकमा हो । सदनभन्दा सडक मै छ बढी कांग्रेस । हरेक आन्दोलन हेर्दा त्यो पुष्टि हुन्छ । राणा, पञ्चायत, राजा फाल्ने आन्दोलनमा सशक्त रुपमा कांग्रेसले नै भूमिका निर्वाह गरेको छ ।

अहिले आमजनताको भावना पनि कांग्रेस प्रतिपक्षमै बसेर हाम्रा सुख-दुःख बुझिदिओस् भन्ने नै पाइन्छ । त्यस कारण अहिले हामीले सत्ताको रस्साकस्सी भन्दा पनि बाहिर रहेर जनताको भावना बुझ्ने, संगठन विस्तार गर्ने कामलाई तीब्रता दिनुपर्छ । कांग्रेसको केन्द्रीय कार्यसमिति बैठक बसेको छैन । पदाधिकारी, कार्यसम्पादन समिति बसेर नै विभिन्न छलफलहरु गरेर निर्णय लिने गरिन्छ । सहकारी प्रकरणको विषयमा धारणा बनाउन केही दिन अघि केन्द्रीय कार्यसमितिको आकस्मिक बैठक त बसेको हो । अब कांग्रेसले चाँडै केन्द्रीय कार्यसमिति बैठक बोलाएर महासमिति बैठकमा उठेका विषयहरुसँगै अरु जनजीविकासँग जोडिएका मुद्दाहरुमा मन्थन गर्न जरुरी छ । पार्टीका भ्रातृ संस्थाहरुका प्रमुखहरुले महामन्त्रीज्यूहरुलाई अधिवेशनको कार्यतालिका पेश गर्दै हुनुहुन्छ । कार्यतालिका हेरेर अधिवेशन गर्न सक्ने नसक्ने विषयमा त्यही अनुरूप पार्टीले उचित निर्णय लिनुपर्छ ।

प्रकाश रसाइली ‘स्नेही’ निकट भविष्यमा कांग्रेस केन्द्रीय कार्यसमिति बैठक बस्ने

आन्तरिक तयारी भइरहेको छ । पार्टीको आन्तरिक जीवनलाई कसरी व्यवस्थित गर्ने भन्ने विषयमा छलफल र बहस व्यापक भइरहेको छ । राष्ट्रिय राजनीतिमा कांग्रेसको भूमिका हुन्छ नै । कतिपय भूमिका भवितव्यका कारण पनि परिवर्तन भइरहेको हुन्छ । तर, त्यसमा महत्वपूर्ण कुरा भनेको पार्टीको आन्तरिक जीवनमा विभागहरु बन्ने प्रक्रियामा छन् ।

महासमितिबाट पारित मुद्दा र एजेन्डालाई केन्द्रीय कार्यसमितिमा बृहत छलफल गरेर पूर्णता दिने कुराहरु छन् । निकट भविष्यमा हुने महाधिवेशनका निमित्त विधान मस्यौदा समिति बनाएर त्यसलाई समयअनुकूल र संघीयताको भावना, आमपार्टी कार्यकर्ताको भावनाअनुसार बनाउने कुरामा पार्टी अग्रसर छ । नियमित अधिवेशन गर्न नसकेका र अधिवेशनतर्फ उन्मुख नै नभएका तथा म्याद सकिएका भ्रातृ संस्थाहरुबारे पार्टीभित्र आन्तरिक छलफल गरेर गृहकार्य गर्ने कुरा भएको छ । केन्द्रीय समिति बैठकले त्यसबारे निर्णय लिन्छ नै ।

कांग्रेसका सांसदहरुले सदनबाट र पीडितहरु तथा आमनागरिकका तर्फबाट सहकारीको ठगीको विषयमा सरकार र समितिलाई भक्कम्याउने काम गरिरहेका छौं । कहिकैतै बहुमतको आडमा फेरि पनि भारा टार्ने किसिमले दोषीलाई उम्काउने ढंगले छानबिन समिति कार्यविधको स्पिरिटभन्दा बाहिर नजाओस् भन्नेमा हामी सचेत छौं । छानबिन समिति कार्यविधको स्पिरिटभन्दा बाहिर गएर काम गर्न खोजे हामीले आमनागरिकलाई यस विषयमा सजग गराइरहनुपर्छ, औंला ठड्याउने काम गर्नुपर्छ । यो कुरा निरन्तर जारी राख्नुपर्छ ।

अजयबाबु शिवाकोटी पछिल्लो सत्ता समीकरण बदलिएपछि कतिपय दलहरुले नेपाली कांग्रेसलाई सत्ताको छिना-भ्रष्टीमा लागिरहेको भनिरहेका छन् । तर, हाम्रा नेताहरूसँगको परामर्शको आधारमा र तल्लो तहका कार्यकर्ताहरुको कुरा सुन्ने हो भने नेपाली कांग्रेसले अबको समय सत्ताको छिना-भ्रष्टीभन्दा पनि संगठनमा काम गर्नुपर्ने छ, सत्तालाई जोडदार रुपमा खबरदारी गरिरहनुपर्छ र जनजीविका कुराहरु जोडदार रुपमा उठाउनु पर्छ भन्ने छ ।

यसबीचमा नेपाली कांग्रेसले सदन र सडकमा जोडदार रुपमा प्रस्तुत गरेको छ । जसको फलस्वरूप सहकारी संस्थामा भएको रकम हिनामिनाको छानबिनका लागि संसदीय समिति गठन भएको छ । सँगसँगै सरकारमा रहेका दलहरु जसको भ्रष्टाचारमा यतिधेरै संलग्नता देखिएको छ । अदालतले नै नीतिगत भ्रष्टाचार भनिसकेको छ । त्यस्ता विषयहरु आमनागरिकबीचमा उजागर गरेर भण्डाफोर गर्नुपर्ने छ ।

देशभन्दा टूलो आफ्नो पार्टी भन्ने बुझाई सत्तामा रहेको नेकपा एमालेको छ । जुन कुरा हिजो-अस्ति मात्रै त्यसका अध्यक्षको अभिव्यक्तिले देखाउँछ । मैले पार्टी बचाउन संसद विघटन गरेको थिएँ भन्ने अभिव्यक्ति दिनुभयो । जसरी पनि संसद् विघटन सही थियो भन्ने कुरा स्थापित गर्न खोजिँदै छ । यी सबै कुरालाई नेपाली कांग्रेसले गम्भीरतापूर्वक नहेर्ने हो भने ढिलोचौँडो फेरि पनि अहिलेको सत्ता गठबन्धनको एमालेले देशलाई मध्यावधितर्फ लैजान सक्ने खतरा छ । यसमा कांग्रेसले चनाखो भएर हेर्न जरुरी छ । देशलाई मध्यावधितर्फ जान नदिने वातावरण कांग्रेसले बनाउन जरुरी छ ।

सँगसँगै सहकारी ठगी

प्रकरणको छानबिनका लागि गठित संसदीय समितिको छानबिनमा पनि कांग्रेस गम्भीर हुन आवश्यक छ । यसका साथै गृहमन्त्री दुई-दुई देशको राहदानी बोकेको मुद्दामा मुछिएका व्यक्ति छन् । नागरिकता विषय यसअघि नै पटाक्षेप भइसकेको छ । यस्ता विषयहरु कतिपय अदालतमा विचाराधीन पनि छन् । अरुअरु व्यक्तिहरुबारे पनि यस्तै विभिन्न विषयहरु आइरहेका छन् । यसकारण कांग्रेसले सरकारका र अदालतमा भइरहेका गतिविधि हेर्न जरुरी छ ।

कुनै कम्युनिस्ट पार्टीको आइडोलोजीमा अथवा कुनै कम्युनिस्ट आइडोलोजीमा चलेको देशको आधारमा देश चलाउने कुरा प्रियकर हुन नसक्ने । यसलाई पनि कांग्रेसले सचेततापूर्वक हेर्न जरुरी छ । यिनै विषयहरुलाई अगाडि सारेर मात्रै अहिलेको अवस्थामा कांग्रेसले रणनीति बनाउनुपर्ने हुन्छ ।

नगदेशमा....

रेष्टुरेण्टको सहभागी रहेको फेस्टिभलमा विशेष गरी नेवा: परिकार वः, चतमरी, समेबजी, योमरीलगायतका परिकारहरुको विक्री गरिएको थियो ।

उनले १० थरिको वःका परिकार पकाएर आगुन्तक एवं स्थानीय बासिन्दालाई विक्री गरिएको जनाए । सो फेस्टिभलमा १८ वटा खानाका स्टल र ७ वटा स्थानीय बासिन्दाले उत्पादन गरेका विभिन्न हरियो तरकारीका स्टलहरु राखिएको उनले जानकारी दिए ।

फेस्टिभलमा मयूर नाच, रोपाई जात्रा, कुमारी नाच आदि परम्परागत गीतसंगीत प्रदर्शन गरेका थिए । समितिका सचिव शिवसुन्दर श्रेष्ठले आफ्नो स्थानीय क्षेत्रमा भएको सम्पदा देखाएर आन्तरिक तथा बाहृय पर्यटकलाई आकर्षित गर्न सके आफ्नै स्थानीय क्षेत्रमा स्वरोजगार बन्न सकिन्छ भन्ने हेतुले यस्ता कार्यक्रम आयोजना गरिएको बताएका छन् । उनले नेवा: समुदायको पर्व सिटी नखः को अवसर परेर यो वः फेस्टिभल गरेको र यस्ता मिनी फूड फेस्टिभलहरुले मध्यपुर थिमिको पहिचानमा सघाउने बताए ।

नगदेशमा भएको दोश्रो वः फेस्टिभल र ग्रीन भेजीटेबल एक्सो २०२४ को उद्घाटन मध्यपुर थिमि नगरपालिकाका प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले गरेका थिए । ऐतिहासिक, सांस्कृतिक नगर नगदेश काठमाडौँ उपत्यका कै लागि हरियो तरकारी उत्पादन गरी आपूर्ती गर्ने ठाउँको रुपमा परिचित रहेको प्रमुख श्रेष्ठको भनाइ छ । नगरप्रमुख श्रेष्ठले परम्परागत पौष्टिक खाना वःको महत्व प्रष्ट पार्ने एवं आन्तरिक एवं बाहृय पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने उद्देश्यले यस्ता महोत्सव आयोजना गरिएको प्रष्ट पारे । मध्यपुर महोत्सवको पुर्व तयारीका रुपमा यस्ता फेस्टिभललाई लिएको उनले जनाए । यसै कार्यक्रममार्फत नगरप्रमुख श्रेष्ठले मध्यपुर महोत्सव हुने जानकारी दिए ।

नगरपालिकाका उपमेयर विजयकृष्ण श्रेष्ठले यो फेस्टिभलले नगदेशको मौलिक पहिचान कायन गर्न सहयोग पुगेको बताएका छन् । मौलिक उत्पादनलाई बजारीकरण गर्ने एउटा मुख्य बाटोको रुपमा एक्सोलाइ आगाडी ल्याएको उनको भनाइ छ । उपप्रमुख श्रेष्ठले महोत्सव आयोजना गर्न पर्याप्त पूर्वाधार विकास नभएकाले पछि सरेको बताए । उनले भने, ‘पहिले पूर्वाधार निर्माण गर्नु पर्छ । अनि महोत्सव

आयोजना गर्ने भनेर अलिकति हामी पछि सर्यौं । र हामी अहिले त्यो पूर्वाधार निर्माणको चरणमा छौ । पूर्वाधार निर्माणको चरममा अलि आगाडी पुगे पछि हामी महोत्सव पनि आयोजना गर्ने छौं ।’ उनले बताए ।

नगरपालिकाको ६ लाख रुपैया र स्थानीय संघसंस्था एवं मध्यपुर पर्यटन विकास समितिको २ लाख रुपैया गरी करिब ८ लाख रुपैयाको लागतमा उक्त दोस्रो वः महोत्वस गरिएको हो । वः फेस्टिवलमा पहिलो बासुरी खल १९७० ले पनि आफ्नो प्रस्तुति प्रदर्शन गरेको थियो । गत वर्ष यहि समयमा मध्यपुर थिमिको नीगुपुखु (दुईपोखरी) परिषरमा आयोजना गरिएको थियो । कार्यक्रमको आयोजक मध्यपुर थिमि पर्यटन विकास समितिले गरेको भनिए पनि प्रचार प्रसार सामग्रीमा मध्यपुर पर्यटन विकास काउन्सिलको नाम राखिएको बारेमा भने नगरपालिका र पर्यटन विकास समितिले केही खुलाएको छैन ।

कांग्रेसका.....

देखिएन । आज कांग्रेस आफ्नै असक्षमता, अकर्मण्यता र नालायकीको भारले थिचिएको छ । प्रमुख प्रतिपक्षको भूमिकासमेत राम्ररी निभाउन नसक्ने गरी थडथिलो भएको छ । कांग्रेस सबैधानिक राजतन्त्रको पक्षधर भएपनि लतारिएर गणतन्त्रसम्म आएको उल्लेख गर्दै यादवले कांग्रेस उत्पीडित जनताको मुक्ति, पहिचान र अधिकारको विपक्षमा रहेको दाबी गरेका छन् । यादवले प्रत्यक्ष जननिर्वाचित कार्यकारी राष्ट्रपति र पूर्णसमानुपातिक संसदको व्यवस्था हुन नसक्नुमा पनि कांग्रेसनै दोषी भएको उल्लेख गरेका छन् । त्यस्तै अध्यक्ष यादवले संघीय प्रणालीको सही मोडल अर्थात् पहिचानमा आधारित स्वायत्ततासहितको संघीय प्रणाली हुन नसक्नुमा कांग्रेसकै भूमिका रहेको उल्लेख गरेका छन् । उनले भनेका छन्, राष्ट्रिय उद्योगधन्दाहरु समाप्त पार्ने, कृषि अनुदान कटौती गर्ने, कृषि प्रधान देशलाई कृषि वस्तुमै परिर्भर आयातकर्ता बनाउने, श्रम निर्यात गर्ने बाँकी सबै वस्तुहरु विदेशबाट आयात गर्ने, देशलाई निरन्तर व्यापार घाटामा पार्ने, शिक्षा र स्वास्थ्यको अति व्यापारीकरण तथा माफियाकरण गर्ने, भूव्यवस्थाको व्यापारीकरणमार्फत् अव्यवस्थित शहरीकरण र शहरी सुकुमवासी समस्या सिर्जना गर्ने, नियमक संस्थाहरुको भूमिका कमजोर पार्ने, जताततै मूल्य काटैलिङ्ग र सिन्डीकेटलाई प्रश्रय दिने, ठेक्कापट्टा र राजकीय स्रोतहरुमा निश्चित वृत्तलाई मात्र पोस्ने र कमिसन तन्त्रलाई बढावा दिने जस्ता प्रवृतिहरू कांग्रेसले संस्थागत गरेको हो । प्रतिवेदनमा अध्यक्ष यादवले कांग्रेसको जनमतमा हस्तक्षेप गर्नुपर्ने धारणा राखेका छन् । साथै उनले कांग्रेस उदारवादी लोकतान्त्रिक शक्ति भएकाले लोकतन्त्र, राष्ट्रियता र विकासको सवालमा हाम्रो पार्टीले सहकार्य गर्न सक्ने समेत उल्लेख गरेका छन् ।

वडा.....

सहित वडा कार्यालयले असार ३ गते भित्र नगरपालिकामा पेश गर्ने निर्णय गरिएको नगरपालिकाका प्रवक्ता कृष्णहरि आचार्यले जानकारी दिएका छन्। प्रवक्ता आचार्यका अनुसार जेष्ठ

२५ गते शुक्रबार नगर प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठज्यूको अध्यक्षतामा बसेको नगरकार्यपालिकाको २४ औं बैठकले यस्तो निर्णय गरेको हो ।

त्यसका साथै नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा वस्ति विकास गर्ने सम्बन्धमा पेश हुन आएका व्यवस्थित जग्गा विकास सम्बन्धि सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन (भबकषडप्षत्थ क्तगमथ च्मउयचत्त) माथि छलफल गरि सो सम्बन्धमा प्रक्रिया अगाडी बढाउन प्राविधिक र जनप्रतिनिधि सहितको समुह (त्मक) ले स्थलगत रुपमा अध्ययन अवलोकन गर्ने निर्णय समेत गरिएको उनको भनाइ छ ।

सत्ता.....

र पछिल्लो श्रीमान पोल्याडका नागरिक पावेल स्वाविडक्सो हुन । नेपाली राजनीतिक वृत्तमा मन्त्री सुमनाको पनि दोहोरो नागरिकता भएको आशंका गरिएको छ । उनीमाथि भुकम्प र कोरोनाकालमा नेपाल आएर क्रिशचयन धर्म प्रचार गर्दै राहत सामग्री बाँड्ने गरेको आरोप पनि छ ।

लामिछानेले शिक्षामन्त्री श्रेष्ठको अन्तरदेशीय विवाह लक्षित ओलीको टिप्पणीप्रति पार्टीले गम्भीर रुपमा आपत्ति जनाएका थिए । उपप्रधानमन्त्री लामिछानेले प्रेम गर्ने, विवाह गर्ने भन्ने कुरा व्यक्तिको नितान्त व्यक्तिगत निर्णय भएको उल्लेख गर्दै त्यसलाई अरूले सम्मानवाहेक अरु केही गर्न नसक्ने जिकिर पनि गरे । कोसँग माया गर्ने, कोसँग विवाह गर्ने? भन्ने कुरा व्यक्तिगत निर्णय भएकाले त्यसमा सम्मानवाहेक अरूले केही पनि गर्न नसक्ने उनको तर्क थियो ।

सहकारी प्रकरणमा संसदीय छानवीन बनाउन ओलीले रविको नाम नराख्नका लागि सिंगो एमालेको पत्तिलाई कांग्रेसका विरुद्ध परिचालन गरेका थिए । त्यही क्रममा ओलीले भ्नापामा आयोजित एक कार्यक्रममा कथा बनाएर सुमनाको नाम नलिई माइती देश घुम्न आएकी चेली प्याट्र मन्त्री भइन भन्ने अभिव्यक्ति दिएका थिए । प्रतिनिधिसभाको बैठकमा रास्वपा सांसद शिशिर खनालले एमाले अध्यक्ष ओलीको टिप्पणीप्रति आपत्ति जनाएका थिए । संविधानले दिएको अधिकार प्रयोग गरेर देशको नेतृत्व गर्न नपाइने हो भन्दै उनले ओलीलाई प्रश्न पनि गरेका छन । ‘विदेशमा उच्च शिक्षा हासिल गरेकी एक महिला नेतृ दश वर्षअघि देश फर्किइन् । भूकम्पको बेला औषधि लिएर गाउँ पुगिन् । नाकाबन्दीका बेला सडकमा हिँडिरहेका मान्छेलाई यात्राको सुविधा प्रवाह गरिन्,’ खनालले प्रतिनिधि सभाको शून्य समयमा भने, ‘ उद्यममार्फत रोजगारी सिर्जना गरिन् । पछि राजनीतिमा आइन् । आज मन्त्री भइन् । उनलाई भर्खर घुम्दाघुम्दै आएर मन्त्री बनेको छ भनिन्छ, कहिले च्यातिएको लुगा लगाएको भन्दै टिप्पणी गरिन्छ, कहिले समानुपातिक सांसद भनेर होच्याउने गरिन्छ । कहिले यही सभा हलभित्र कहिले बन्द कोठाभित्र ।’ रास्वपाले एमाले अध्यक्षप्रति लक्षित अभिव्यक्ति दिन थालेपछि सम्बन्धमा दरार उत्पन्न भएको हो कि भन्ने आशंकालाई बल पुगेको छ ।

केही दिन पहिले एमाले अध्यक्ष ओलीले विदेशमा पढ्न गएको र उतै विदेशीसँग विवाह गरी नेपालमा घुम्न आएका बेला मन्त्री बनेको भन्दै सुमना श्रेष्ठमाथि टिप्पणी गरेका थिए । उक्त विषयमा सामाजिक सञ्जाल र सञ्चारमाध्यममार्फत रास्वपाका कार्यकर्ताहरूले

आलोचना गरिरहेका छन् । उता शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री सुमना श्रेष्ठले ओलीको भनाइप्रति खेद व्यक्त गरिसकेकी छन् । देश कुनै अमुक नेताहरूको कैदमा रहेको र उनीहरूको मर्जीबिना पात पनि हाल्लैदैन भन्ने धारणा फेरिनु आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो ।

केही दिनअघि एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले सुमनालक्षित ‘माइत घुम्न आएको प्याट्र मन्त्री भइयो’ भन्ने अभिव्यक्ति दिएपछि उनलाई स्त्री द्वेषी भएको आरोप लागिरहेको छ । ओलीको सोही अभिव्यक्तिलाई जवाफ दिने गरी सामाजिक सञ्जालमा मन्त्री श्रेष्ठले लेखेकी छन्, ‘के विदेशसँग कुनै सम्बन्ध हुँदैनमा मान्छे देशद्रोही भइ हाल्छ ? अहिलेसम्म पुस्तौदेखि नेपालमै बसेका, नेपालीसँगै विवाह गरेकाहरूले चलाएको देश हो यो, यही कारणले मात्र उत्पात विकास हुने रहेछ त ?’ विदेश पढेर आउने जनशक्ति, नेतृत्वलाई ‘ब्रेन गेन’को अवधारणासँग जोड्दै उनले राजनीतिमा जमेर बसेकाहरूलाई विदेश गएका जनशक्ति नेपाल फर्किँदा पैसाबाहेक सबै कुराले रित्तो भएर आउन भन्ने अभिप्राय राखेको आरोप लगाएकी छिन् । महिलाको हकमा यो अवस्था भनै विकराल रहेको उनको भनाइ छ । ‘म आग्रह गर्छु, त्यस्तो सोच जोसुकैबाट आओस्, त्यसका विरुद्धमा रहन आवश्यक छ,’ मन्त्री श्रेष्ठले लेखेकी छिन् ।

रास्वपाले पनि संस्थागत रुपमै विरोध जनाइसकेको छ । एउटा कथा भन्दै ओलीले भनेका छन्, ‘एउटी चेली कुन देशमा कता गएर पढिन्, कुन देशमा गएर बिहे गरिन्, के भयो, अनि ती आफ्नो माइती देशमा एकपल्ट गइन् अरे, माइती देशमा गएको त्यहाँ त असन्तुष्टि, अस्तव्यस्तता, युवाहरूमा कस्तो-कस्तो, कसरी अघि बढ्ने भन्ने नभएको अन्योलको त्यस्तो स्थितिमा सांसदमा को उठ्छ, भन्दा, म उठ्छु, कसलाई समानुपातिक चाहिया छ भन्दा, मलाई भन्दै सांसद भइन् अरे । मन्त्री भइन् अरे । कहिले कहिले हुन्छ त्यस्तो, कहिले कहिले आकाशबाट माछा बर्सिन्छ । पानी परेका बेला माछा खस्छ, माछा ।’

एमाले अध्यक्ष ओलीको यस्तो अभिव्यक्तिपछि रास्वपा भित्र आन्तरिक छलफलसमेत भएको थियो । रास्वपाकी समानुपातिक सांसद श्रेष्ठले पोल्यान्डका नागरिक पावल स्विन्त्ससँग दोस्रो विवाह गरेकी छन् । जेठ ८ मा सार्वजनिक भएको मन्त्री श्रेष्ठको सम्पत्ति विवरणमा श्रीमान् स्विन्त्सको नाममा १ लाख ८९ हजार ७ सय अमेरिकी डलर र पोल्यान्डको मुद्रा १ लाख ८० हजार रहेको उल्लेख छ । यही हेरेपछि ओलीले उनीमाथि टिप्पणी गरेको एमालेका नेताहरूले बताएका छन् ।

अध्यक्ष ओलीले सुमनामाथि मात्र होइन गृहमन्त्री लामिछानेमाथि पनि कटाक्ष गरेका थिए । उनले लामिछानेलाई ‘भँगोरा’को संज्ञा दिएका थिए । ओलीले कांग्रेस लामिछाने विरुद्धमा खिनिनु भनेको ‘भँगोरा मार्न तोप बोकेर जानु सरह’ भएको टिप्पणी गरेका थिए । ‘अहिले नेपाली कांग्रेस रवि लामिछाने कि को भन्ने पात्र विरुद्ध खिनिएको छ । के खिनिनु ? भँगोरा मार्न जाने तोप बोकेर,’ जेठ १० गते सुनसरीमा आयोजित कार्यक्रममा ओलीले कटाक्ष गरेका थिए । सत्ता गठबन्धनको प्रमुख दलका अध्यक्ष ओलीले यसरी बारम्बार रास्वपाबाट मन्त्री बनेकाहरूप्रति कटाक्ष गर्न थालेपछि रास्वपा र एमालेबीच दूरी बढ्ने आँकलन गरिएको छ ।

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३, मद्राण: धिम्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, **web Portal : www.thimitimes.com.np/**